

Nyilatkozatok!

Azért használok a Kerpel kézfinomítót, mert a kezem 3 nap alatt bársonysimává teszi.

Károlyi Mihály

A Kerpel kézfinomítót az összes kézfinomítók között a legjobbnak találtam, mert hatása gyors és biztos.

Felgyőzős. Károly

A Kerpel kézfinomító feleslegessé teszi a ragadós glicerin és vazelin használatát, mert hatása sokkal jobb, nappal is használható, nem zsíros és nem ragad.

Turcsányi Ödön

A Kerpel kézfinomító minden nőnek nélkülözhetetlen toaletti cikke. Minden tekintetben jobb, mint bármely más kézfinomító.

Lóránd György

**Vörös
Fagyos
Felrepedt
Érdes
Durva
Ránczos
Kezek**

nap alatt

Nyilatkozatok!

A Kerpel kézfinomító nélkülözhetetlen mindenkinek, a ki ragyogó fehér kézre akar szert tenni.

Petrás László

A Kerpel kézfinomítót nem győzöm eléggé dicsérni, mert használata a legkellemesebb és hatása a legjobb. A bőrt puhítja és a kezét finommá teszi.

Károlyi József

A Kerpel kézfinomítót az eddig használt kézfinomítók között a legjobbnak találtam és azért használok.

Károlyi József

A Kerpel kézfinomítót kiváló jónak találtam és ezután csakis ezt fogom használni.

J. Horváth József

ragyogó fehérre és bársonysimává

lesznek a

KERPEL kézfinomító

használata által.

1 üveg ára 90 fillér.

4 üveget bérmentve küld:

KERPEL gyógyszertár Budapest, V., Lipót-körút 28.

Kerpel bőrfinomító mosdó-zappan 3 darab 1 korona 30 fillér.

A Kerpel bőrfinomító mosdó zappan kellemes használatára, csodás hatására és remek illatára nézve felül minden más toalette-zappant és a mellett jóval olcsóbb. A Kerpel bőrfinomító mosdó zappan a legenyhébb szappan, mely még a legérzékenyebb bőrt sem izgatja, sőt jótékonyan hat, megfosztja a bőrt minden tisztátalanságtól és annak úde fiatal színt és bársonysimágot kölcsönöz.

12705

6. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, FEBRUÁR 9.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ——— 16 korona.
Félévre ——— 8 korona.
Negyedévre ——— 4 korona.

A „Világkronika”-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

A LISSZABONI KIRÁLYGYILKOSSÁG.

A KIRÁLYOK élete, kivált ha nincs meg az egyedüli nyomatékos biztosítéka: a népek szeretete és melegegettsége, ma sem sokkal biztosabb, mint a középkorban volt. Jobban tudják őket őrizni a mai világban, — de a merénylők is jobban tudnak gyilkolni, tökéletesebbek az eszközeik s a vakmerőségük is mintha nagyobb volna. Meg kell borzadnunk, ha végiggondoljuk, hogy csak a legutóbbi negyedszázad óta is mennyi államfő életét oltotta ki gyilkos tör vagy golyó. A lisszaboni királygyilkosság pedig ezek közt is kitűnik borzalmasságával, — csak Sándor szerb király kegyetlen megölése fogható hozzája. Lisszabonban is, ép úgy, mint Belgrádban, az egész királyi családot akarták kiirtani s csak vélet-

lenség, hogy a királyné és kisebbik fia életben maradt.

A gyilkosság végrehajtásának körülményei jellemzik a déli latin népfajok lelkében élő degenerált feszültséget, a mely a politikai szélsőségek, az anarchia felé ragadja őket, a melynél fogva a bomba, tör és revolver a politikai kérdések megoldó eszközévé válik. Politikai elégedetlenségek másutt is vannak, mégsem oly sűrű a politikai merénylet sehol, mint a déli latin államokban. Nemesak hogy olasz ölte meg Umbertót, spanyolok kísérletet tettek meg merényleteket a fiatal Alfonzó király ellen, hanem Carnot elnök és Erzsébet királyné gyilkosa is olasz volt.

S épen azért, mert ilyen beteges vonások élnek népek lelkében, kétszeresen veszedelmes a dél-európai államokban a nép ellenére ural-

kodni. Összeütközések a parlamentek és az uralkodók között esnek másutt is, de ezek előbb-utóbb elintéződnek békésen. — Carlos király életével fizette meg törvénytelen és alkotmányellenes uralmát. Egy évtizedes viszálynak volt a vége ez a véres jelenet; hogy a viszálynak rossz vége lesz, azt sejtette mindenki, Edvárd angol király már rég figyelmeztette is Carlost uralkodási módja végzettségére s hogy e komoly figyelmeztetésnek sem volt fogadtatja, abból látni, mennyire nem ismerte a vidám, élvágyó király a maga népét és politikájának ráomló következményeit.

A viszály magva a portugál pénzügyek ziláltsága volt. Már évekként ezelőtt annyira jutott az ország, hogy a kormány nem volt képes az államadósságok kamatait fizetni s a helyzet azóta sem orvoslódott. Dy körülmények közt

LAJOS FÜLÖP, A MEGGYILKOLT PORTUGALL TRÓNÖRÖKÖS.

CARLOS, A MEGGYILKOLT PORTUGALL KIRÁLY.

A MEGGYILKOLT PORTUGALL KIRÁLY, AMÁLIA KIRÁLYNÉ ÉS A TRÓNÖRÖKÖS.

kétszeres hiba volt a király részéről, hogy udvartartása költségeit nemcsak, hogy nem szorította meg, hanem folyton fokozta. A tengerentúli gyarmatok legnagyobb részének elvesztésével ugyanis elszegényedett nép nem bírta a terheket viselni, melyeket a király költségei reáírtak s a melyekhez még hozzájárult a parlament korrupciója s az állami adminisztráció költségeinek mértéktelen emelkedése is. Olyan országban, a hol erős a republikánus párt s ezenfelül a nép egy részére támaszkodó trónkövetelő is folytonos aggodalmat okoz, sokszorozott uralkodói bölcseséggel lehet csak ilyen viszonyok között is megállni. Carlosban ez a bölcsesség nem volt meg, újabb meg újabb pénzkövetelésekkel állott a nép elé s mikor az alkotmányos érületű államférfiak közt nem talált izlésének megfelelő minisztereket, a kik kívánságait szó nélkül teljesítsék, inkább felfüggesztette az alkotmányt s törvénytelen kormánylyal, parlament nélkül uralkodott, semhogy megszorította volna a maga és családja igényeit. Az egyenlenség a király és parlament között ugyanis már régi volt, Carlos elődei alatt is megtörtént több ízben, hogy megakadt a törvényhozás gépezete s a kormány rendeleti úton hozott törvényeket. Ez a példa csábította talán a szerencsétlen Carlos, a ki aztán teljesen rábízta magát törvénytelen miniszterelnökre, Francóra s csakhamar olyan uralom kezdődött, a melynek párja a modern Európában csak az orosz despotizmusban van.

Feltűnhetett mindenkinek, hogy a Lisszabonból érkező első forradalmi hírek után egyszerre elcsöndesedett minden, alig érkezett egy-két hír s az is békés állapotokról igyekezett beszámolni. Felületes szemlélő el is hihette, hogy Portugáliában béke van, de a ki a dolgok természetét ismeri, tudhatta, hogy ez a csönd mesterséges, hogy csak azért nem hallatszik a kis ibériai államból a lármá, mert elzárták a hangvezető csatornáit. A parlament szét volt kergetve, a sajtószabadság elfojtva, posta, távirda szigorú felügyelet alatt állott, hogy ki ne hallassék a világba a készülődő forradalom viharjós moraja. A külföldi hírlapok tudósítói, ha kényelmetlenek voltak, egyszerűen eltávolították az országból. A királygyilkosság vakító világosságánál most egyszerre kiderül, hogy a hivatalos békehírek mennyire nem voltak igazak. Meglehet, hogy Carlos halála egy véres forradalomnak, ezernyi emberélet elpusztulásának vette elejét, de az sem lehetetlen ma még, hogy kiinduló pontja egy majdan kitörendő forradalomnak. Carlos király családját különben közeli rokonság fűzi a mi uralkodó családunkhoz. A király maga a Kóburgok nemzetségéből való s második-unokaöccse Fülöp kóburgi hercegnek, a legnagyobb magyar földbirtokosok egyike. Nagypapja II. Ferdinánd király, a ki a braganzai házból való II. Mária királynővel

kötött házassága útján jutott a portugall trónra, fia volt annak a Ferdinánd kóburgi hercegnek, a ki elvette az utolsó Kóburg hercegnőt s ezzel a Kóburgok kezére juttatta az ősi Kóhary-vagyont. Ennek a Ferdinánd hercegnek második fia Ágost, Kóburg Fülöp apja. Carlos király neje, Amália királyné pedig nővére Fülöp orléans hercegnek, Mária Dorothea főhercegnő, a boldogult József főherceg legidősebb leánya férjének. Amália királyné ismerős Budapesten is, 1896-ban, fivére lakodalmakor járt itt s szeretetreméltóságával nagyon lekötelezte azokat, a kik akkor környezetében voltak.

ELVESZETT DALOK.

Dalok suhannak át fölöttem,
Mint az őszszel elszálló madarak.
Szálló dalok ti, — nincsen rá időm,
Hogy meghallgassalak!

E körülzúgó munkazajban,
Elvesz bűbájos, tiszta hangotok.
Mire napszámom véget ér: ti már
Nagy messze szállotok!

— S jaj, mit nekem minden dicséret,
Hogy jól betöltöm napi tisztemet...
Ha lekem napról-napra szomorúbb,
S a szívem üresebb!!

Szabolcska Mihály.

VERSEK.

I. Ibolyák.

Teli van a szívem ábránddal,
Teli, teli van álmódással.
A tűnő nyár, lombhullató ősz
Tavaszi nyílással, virulással

Sugaras, piros színű felhők
Folytak be a szívem egészen.
Teli a lelkem ibolyákkal,
Mióta a szemedbe néztem.

II. Közeledben.

Itt közeledben oly kibékítő,
Mocsoktalan tiszta világ van.
Ifjú álom emléke melegít,
Mikor gond nélkül jártam a világban.

III. Az én szomorú...

Az én szomorú, árva lelkem
Előntötte a nehéz bánat.
Egy viruló, nyíló virágot
Sohajt, ég, — óh, csak te utánad!

Csak érted, vigasz nélkül, érted,
Kit szívemhez nem szoríthatlak.
— Óh, az én szegény, árva lelkem
Hiába vergődik miattad.

Petri Mór.

FÁBRY JÁNOS.

Irtá MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Két ősz se hiányzik már az ötvenhez ama szép októberi nap óta, mikor egy vézna, beteges kis fiú szorosan az anyja szoknyájához simulva, a belülről elmozgott «szabadra», mely úgy hangzott a fiú füleiben, mint távoli égmoraj, benyitottak egy földszintes rimaszombati ház tiszta kis szobájába, hol a könyvekkel tele rakott rácsos íróasztalnál erőteljes, piros pozsgás, barna kőrszakállú fiatal férfi ült, figyelmesen függőzve két szeméit a szelíd arcú asszonyra és a félénk gyermekre.

— Fábry tanár urat keressük.

FRANCO, A VOLT PORTUGALL DIKTÁTOR.

— Én vagyok, — szolt és felkelt.
— Egy kis diákot hoztam, — szolt az asszony szeretetteljes tekintetével megbátorítva a fiúcskát — de még nagyon anyás, még sehol se volt otthonról és minthogy csak otthon tanult egyet-mást, az igazgató úr ide utasított, hogy tessék őt kikérdezni és meghatározni, vajjon felvehető-e már az első latin osztályba vagy pedig hazavigyelem még az időre?

— No azt majd meglátjuk, — mondá barátságosan. — Hogy hívják, fiam.

— Mikszáth Kálmán.

— Hogy? Nem értem. Hangosabban beszélj.

Mondd ki bátran! Hiszen nem loptad a nevedet! Mondtam én, hiszen hangosan mondtam, hanem olyan igénytelen semmi név volt az, hogy mire a hatalmas ember fülehez eljutott, szétfolyt valahogy a levegőben, úgy, hogy nem jól hallotta vagy ha jól hallotta, mindjárt elfelejtette.

— Hát kitől tanultál otthon?

— Tusnay Endrétől.

— Ki az?

Ez volt az első csalódásom. Micsoda? Hát még Tusnay Endréről se tudják, ki? Pedig milyen fej! Úgy tűnt fel nekem az ő bibircsók nagy koponyája, mint egy óriás tudomány-raktár. És a nevét se ismerik. Hát érdemes okos embernek lenni?

— A községünkben tanító, — sietett anyám megjegyezni.

Erre aztán közelebb intett magához Fábry tanár úr s barátságosan megveregetve vállamat, mely szinte behuppanat hatalmas tenyere alatt, kinyitott egy olvasó könyvet és markomba nyomta, pecsétygyűrűs ujjával odabökve egy helyre:

— Olvasd ezeket, innen!

Olvastam, olvastam, de bizony akadozva. Tele volt kátyukkal, zökkenőkkel, nehezen átlátható iszalagokkal a zordon betűerdő. Édesanyám aggódva kísért figyelmével. A kis betűk gúnyosan táncoltak káprázó szemeim előtt, mintha mondanák: «Gyere csak haza, vár otthon a kis csikó, meg a vén Bodri, meg a parasztyerek-pajtások, gyere te csak még egy kicsit a Tusnay keze alá», de Fábry tanár úr olyan jóságosan, nyájasan mosolygott le rájuk, hogy abbahagyták a hőbortos táncukat és kezdtek simábban beljebb-beljebb ereszteni. Egyszer csak azt mondta a tanár úr «Ellég», aztán tollat adott a kezembe, hogy írni is próbáljak valamit. Nem a mostani vaspengő volt még az, hanem igazi lúdtoll meghasítva. Mert akkor még a lúd nagy faktor volt és a tudományos körökhöz számított.

Roppant rosszul állt a kezemben, összevont szemöldökkel nézte a tanár, bizonytalanul, sőt kajlán ment a papíron s nem jól fogdosta le a diktált szavakat, itt-ott kimaradt egy betű, vagy egy fölösleges rossz szaladt ki a tollból. Fábry kedvetlenül pödörgette a kis bajuszát.

— Az írásban is igen gyenge, — mondá anyám felé fordulva.

— Tehát azt gondolja a tanár úr...

Szívem hangosan dobogott, behunytam sze-

meimet. Most, most fog mindjárt eldőlni, haza mehetnek-e vagy itt fogok maradni?

Fábry egy percig gondolkodott.

— Mit akarnak belőle nevelni? — veté közbe.

— Alkalmazint gazda lesz idővel az apja mellett.

— Igen helyes, — mondá. — Akadémiai tag úgy sem lehet, azt már látom, hát isten neki, hadd maradjon itt az első osztályba.

Igy rekedtem meg a Fábry keze alatt Rimaszombatban. Ő volt a legfiatalabb professzor, ő vezette tehát az első osztályt. Istentől megáldott tanító volt, a kiből több a türelem, mint a «nebulókban» a lustaság. Szenvedélyvel vesződt tanítványaival s mint most a modern gazda még szinte jobban szeretett mívelni a rossz talajt, mint a magától termőt, mert a rossz tanulókon jobban meglátszott az ő arcának verítéke, mint az eminenseken.

Fagyos világ volt ez akkor. Minden melegség benszorult az ilyen intézetekben. Ezek voltak még a végyárak, a melyekben magyar levegőt lehetett szívni. Ezek a férfiak, a kik akkor itt tanítottak, nem afféle tanügyi bácsik voltak (a hogy most képzelné az ember), hanem az utolsó generálisok, a kik titokban hadsereget neveltek, ügyes politikusok, a kik óvatosan, nagy furfanggal belecsepegtetik a rideg, száraz tananyagba azokat az édes érzéseket, melyekből a hazaszeretet lombosodik ki, bűvészek voltak, a kik úgy tudják mutogatni a múltat, hogy benne látszik kidomborodva a jövő, proféták voltak, a kikben a hit nem szétfolyó ábránd, hanem élőfa, mely gyökereit beleereszti a fogékony gyermeki szívekbe.

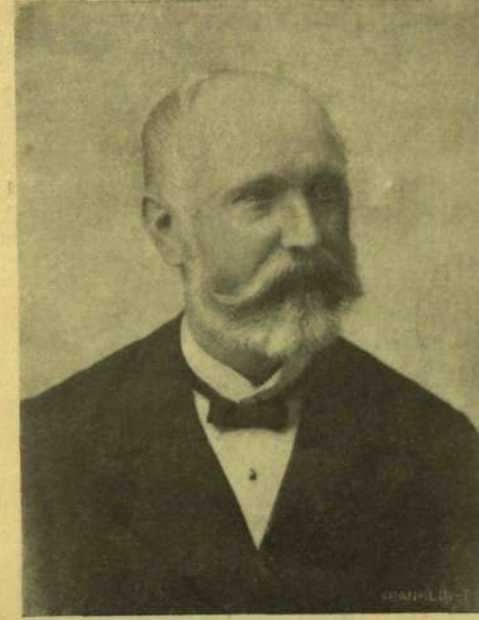
Különben már akkor végnapjait élte a sivár jelen. A szép sárga megyeházán még ugyan cseh hivatalnokok jártak ki és be, de mire a most költöző daruk és kőcsagok visszatérnek, már akkorra költöző madarak lesznek a sasok is, a kétfejűek s a daru és a kőcsag tollait fogják viselni pörge kalapokon, a kokárdás kucsmák mellett, sarkantyuk fognak pengeni a csizmákon, gyöngyös párták, pillangós főkötők fognak rezegni a hölgyek hajában.

Már akkor ott volt a szebb kor közvetlen a függöny mögött. De még a silhouette-je se látszott. Az ódon iskolaépület mellett egy kis patak csörgött. Csörgött, csörgött, csörgött, de ki tudta volna azt még akkor, hogy mit cseveg... A valóságban minden befejezettnek látszott és sötétnek. Pedig hát valamelyik kis kapuban, a merre az iskolába jártam, egy kis ragyogó szemű leánya dudorászgatott nótákat — abból lesz a Blaháné. Egy öreg úr, a ki a csibukját szitta átellenben, a hol laktam, országgyűlési képviselő lesz néhány hónap múlva s egy nyalka fiatal főúrnak, a ki néha Krasznahorkáról való átutaztában megszállt a «Három rózsánál», ki sejtette volna a legközelebbi idők magyar miniszterelnökét?

A tanári kar csupa méltóságteljes tekintélyekből állott. Ezek az emberek olyanok tudtak lenni, a minőknek a tanítványaikat szeretniük volna nevelni. Egyesült protestáns gimnázium levén, a fele professzorok a kálvinisták-ból teltek ki, a másik fele a lutheránusokból. Ez utóbbiak közt különösen Terray Károly és a most elhunyt Fábry János álltak nagy magaslapon. Kemény fejű magyarok mind a ketten, kik az ő erős várukba vonulva, az iskola falai közé, semmit se engedtek abból a szellemből — mely immár évek óta lépesőzet volt a kazamatákba és börtönökbe. De mégis úgy emlékszem, mintha kissé óvatosabbak lettek volna a kálvinistáknál. Ezek, különösen Baksay István, a ki még ma is él és a vidám szellemű, igen kedvelt Szeremley Károly, a hol csak lehetett, a legártatlanabb tananyag közt is, élesen gyönyölködt a fennálló rendszer felett — pedig akkor a megyefőnökök hosszú fülei voltak és hosszú kezei. A szokimondást és a szabadszájúságot különben a tanítványoktól is szívesen vették.

Bátor, nyílt, igaz embereket akartak belőlünk nevelni. A tapintatlan őszinteség hamarabb talált náluk mentséget, mint az ügyesen eltakart ravasz szándék. A tanár és a tanuló közti viszonyban nem volt semmi fesz, semmi pedantéria, semmi más távolság, csak az a tisztelet, mely az okosabbnak és az érdemesebbnek kijár.

— Azt mondd ki, a mit gondolsz! Ne félj tőle semmit! — ez volt a tanításuk.

Fábry János, a rimaszombati főgimn. elhunyt tanára.

Ők maguk is úgy magyarázták, mintha egymás közt beszélnének ad amicus auras.

Mikor Baksay a francia befolyást magyarázta a történelemben, ilyen színes szavakra fakadt:

— Ha ebben az időben a francia királyné pelyhes szoknyát visel, az egész világ olyanban járt volna.

Az olasz tartományok elvesztését Szeremley kitérítette a máppán s örömtől ragyogó arczeval kiáltott fel:

— No fiuk. Ezzel a jókora darabbal megkönyebbédünk egy kicsit!

De ők se vették fölünk zokon, ha az eszünk egy kicsit odább szaladt az iskolai tradícióktól. Teleki László halálát adta fel Fábry tanár, hogy írjuk meg vagy prózában vagy versben, a kinek hogy adatott. Én a helyett a «Teleki mennybemenetelét» írtam meg. Istentelen mérész ötletem volt, nem tudom, honnan szedtem s épségséggel nem állt a Pestalozzi által helyeselt alapon.

Az Isten kényelmes hálókabátban ül trónusán, midőn Szent Péter jelenti, hogy Teleki László érkezését jelzik neki a földről. Az Úr élénken rendeli el, hogy egy sereg angyal repüljön jó messze elejbe s kísérik be illő tisztelettel, sőt a klapáncziáim szerint gróf Széchenyinek is két szárnyat rendelt, mondván:

Ime uram-öcsém, a szárnya itt van,
De igyék egy kicsit, majd mehet oszt nagyon.

MIKSZÁTH KÁLMÁN DIÁKKORÁBAN.

Addig-addig beszélgetnek, politizálnak ezekben Széchenyivel, hogy eltelik az idő s Szent Péter riadtan fut be, hogy itt jön már, most lép be a kapun, mire az Úr bosszankodva néz végig magán: «Ejnye, a kutya fáját, és én schlafrokkban vagyok itt. Hamar ide a mentemet!»

Fábry tanár úr nem hogy összeszédített volna a versért, pedig el voltam rá készülve, hanem beszaladt a szomszéd osztályba a nagy hasú Miklovics tanár úr, hogy jöjjön az is meghallgatni s mikor még egyszer felolvastam, csak annyit jegyzett meg dicséretül:

— No, amice fráter, te se fogsz úgyban meghalni.

Csodálkozott is, mikor vagy huszonöt év múlva, mint mameluk képviselőt látott viszont. «Olyan rebellis fiú volt uram-öcsém, hogy bizony soha se hittem volna.»

Hanem hiszen én is csodálkozhattam volna, mikor nemrég, mint királyi tanácsosnak, gratuláltam neki. Ki hitte volna még azt a dolgok legelején! De én ezt most már nem is említettem. Eleget kicsodálkozhattam már én magamat az életben más egyekben!

Fábry János szép kort ért. 77-ik élet. S ebből több mint hatvanat nemes, zajtalan munkában. Losoncban 1830-ban született. Természeti hajlamai már gyermekkorában a füvészet felé irányították s e tekintetben oly jártasságra tett szert, hogy csakis Dioszeghivel lehetne összehasonlítani. Finom, gyöngéd lélek kell e tudományhoz. A természet nem veti le fátyolát a filiszterek előtt. Azért olyan ritka a nagyobb szabású botanikus. Mert ehhez a szakmához nemcsak tudni, de egy kicsit érezni is kell. Bár pályáján az összes természeti tudományokat a szakmájába vette, mégis csak a növények, a füvek voltak az ő kedvencei. Ő látta azoknak a lelkét. S ők szólni tudtak hozzá.

A szabadságharcban tüzer volt, majd tépárcsnoksági segédtsízt. 1850-ben az osztrák kis gimnáziumban tanár lett s mikor ez négy év múlva a rimaszombatival egyesült, ő is átmélt az «erdőn túli» városba, hogy soha többet azt el ne hagyja. 1897-ig maradt a tanári pályán (negyvenkét esztendőig), ez idő alatt majd mindent tanított s többször volt igazgató.

Mások lankadnak a munkában, ő acéleződött abban. Minél többet dolgozott, annál többet akart. Noha ő volt a gimnáziumban, sőt a rimaparti város társas életében is a kövász, az úgynevezett «hasznos ember», a kire minden olyan munkát rásóznak, a mi másoknak nem kell, még mindig nem fáradt el, sőt mellékesen még egy felsőbb leánynevelő-intézetet alapított és vezetett, hogy a mi üres ideje a fiúktól megmaradt, azt a leányok kiképzésére fordítsa.

Sőt mikor élete alkonyatán nyugalomba vonult, ez is csak «csere» volt. Munkakört változtatott. A gömörmegei múzeumot rendezte, gondozta, szaporította csupa műkedvelésből, de olyan energiával és ambícióval, mintha legalább is a British-múzeum volna rábízva.

A munkában nem volt válogatás — csak a szórakozásokban. Főleg azokat szerette, a hol a kellemes valami hasznos állt összekötve. Műkedvelői előadásokat hozott össze s egyéb irodalmi élvezetekbe vitte bele a kis városi társadalmat. De a legnagyobb öröme volt, ha kimehetett botanizálni hajdan tanítványai, utóbb néha egyedül is, ki a mezőkre, a bájos szabadkai erdőbe, melynek flóráját szép értekezésben meg is írta.

Az idén hosszú ősz volt, az akác- és cseresznyefák kétszer is virágoztak. A nyár, az ő utolsó nyara, sehogy se akart elmúlni, bucsuzott, bucsuzott, meg visszatért (mintha az ő kedvéért tenné), csak a késő november gázolta le végére a növényeket. Mikor pedig aztán december végén az egész természet a halottas szemfedő alá került, akkor őt magát, a «növények atyját» is lekaszálta a két fekete kaszás (így hívja a magyar nép a két hetes számot, a 77 esztendőt).

A kököresinek, kankalinok kibujnak megint új tavasszal a földből, zöldre öltözik megint a szabadkai erdő, a káprázatos színű pillangók, melyekben csak ő tudott igazán gyönyörködni, újra mártogatni fogják szárnyaikat a napfényben, fülemilek újra csatogatják

KIRÁNDULÁS SZÁNKÓN LOMNIZ KÖRNYÉKÉRE.

édés dalaikat a bokrok sűrűjében, csak ő nem lesz itt többé sohasem.

S ha van valami szomorú a világban, csak ez az.

A tavalyi lepkéket teljesen pótolják a jövő évi, a tavalyi virágok színét, illatát mindenben visszahozzák az érkezők, de a régi, érdekes, hasznos emberek helyébe apró, üres stréberek következnek.

CSUMI.

Elbeszélés. — Irta Zsoldos László.

Láposyné, ez a kicsit affektáló, kicsit szentimentális, de alapjában és mindenekelőtt mulatni szerető özvegy újonnan rendezte be a lakását, s a «házavátás»-ra, a minék ő ezt az alkalmat elnevezte, összecsisztította bennünket, vagy húszunkat — feleségestül — vacsorára.

Az est, a háziasszony szeretetreméltó buzgólkodásának védő szárnyai alatt kitűnő hangulatban telt el, s valóban nem is volna mit írnom felőle, ha egy rendkívül érdekes, tanulságos és jellemző vonás ki nem emelte volna az egészet a sablonosan kedélyes házi vacsorák sorából.

Asztalbontás után ugyanis a társaság bevonult a szalonba. Valamelyik fiatal hölgy a zongorához ült és klempirozni kezdett a türelmes billentyűkön. Több apróbb csoportokba verődve, halkán beszélgettek színésznőkről, politikáról, főzésről, meg valami szenzációs bűnügyről össze-vissza, én pedig az éktelenül hamis zongorázástól kissé megtörve, csöndes rezignációval nézgettem a drága, noha nem épen elsőrendű ízlésű berendezés apróságait. Egyszerre csak, az egyik ablaknál a sarokban megállók egy oszloposka előtt.

Hát ez a kutya — fordulok a háziasszonyhoz, a ki alkalmasint dicséret megígézését várva, az imént szögödött mellém — ez a kitömött kis kutya mit keres itt, nagyságos asszonyom?

A faragott oszlop tetején tudniillik egy annak rendje és módja szerint preparált, kitömött közönséges tarka kutya guggolt, a hátsó két lábán ülve, s üveg szemével mereven, figyelőn és szinte kihívóan bámult reánk.

Ez a kutya? — szólalt meg Láposyné, kivén szájából a cigarettet. — Ez a kis kutya eddig a padláson hevert, kedves Sándor, de most az új berendezéshez lehozattam. Csumi. Ez volt a becsületes neve, a mig élt. Csumi. Szippantott a cigarettéből s úgy mondta tovább:

Nagyon hű állat volt szegény. Ritka hű állat. Képzeld...

A kis özvegy megint szippantott. Aztán, miatt elmélázva nézte a kék füstkarikákat, érzelmes hangon egészítette ki a mondatot:

Képzeld, utána dögölt a szegény uramnak.

KIRÁNDULÓ TÁRSASÁG A FŐHERCEGI CSALÁDDAL.

KÉPEK TÁTRALOMNIOZÓRÓL. — Isabella főhercegné asszony felvételei.

— Na — gondoltam, végigpillantva Erzsikeknek (így hívták keresztnevéen a háziasszonyt) világos, csipkés, kivágott pongyoláján — ez érdekesnek ígérkezik. Résztét nyugtattam meg tehát a tekintetemet a hű állaton, miközben csöndesen kezdtem:

— Csakugyan?

Erzsike lassan bólintott a kenderszínű, bóbítós fejével.

Bizony, kedves Sándor. A boldogult férjem (mert a csipkés pongyolában grasszáló özvegyeknek a hitvestársuk sohasem volt «uruk», csupán «férjük») nagyon szerette Csumit és mindig magával cipelte mindenüvé. Én, megvalloam őszintén, ki nem állhattam a kutyát, mert mindig hozzám dörgölődött és tudja, bepizskított. Szegény férjemmel akárhányszor összekocczanásom is volt miatta.

Most a feleségem is odalépett hozzánk, hogy miről diskurálunk.

Erről, kedvesem, — bicezentett a fejével Láposyné a kitömött állat felé és ábrándos szemmel magyarázta tovább, most már az én oldalbördámhoz fordulva:

Tudod, kedvesem, nem egyszer sírtam mérgemben, hogy azzal a kutyával mennyit elbibbelődik, én hozzám pedig alig van egy-két szava. Szeretném tudni, Lajos, — mondtam a férjemnek egyszer egészen kikelve magamból — hogy kit szeret maga tulajdonképpen: a kutyáját-e, vagy engem?

És képzeld, a férjem a szemem közé nevetett.

Hát persze, hogy Csumit szeretem, — felelte bántó kacagással. — Mert Csumi, látod, mindig és akárhol jól érzi magát velem, te pedig csak akkor, ha társaságban vagyunk.

Ilyent mondott nekem az az ember, Isten nyugasztalja szegényt.

Pedig — folytatta, miután a zongoraszó elől mind a hárman behúzódunk az oszlop mögé a sarokba — pedig én igazán nagyon szerettem a férjemet.

Meghiszem, — szölt közbe a feleségem, bizonyára csak, hogy mondjon valamit.

Igaz, — folytatta az özvegy — hogy

FRIGYES FŐHERCEG ELLÉP A CSAPAT ELŐTT.

Lajosnak szép vagyona volt, én meg szegény leány voltam, de viszont ő már túljárt a harminczötödik évén, a mikor engem elvett, holott én mindössze tizenhét esztendő voltam. Ő a pénzét, én meg a fiatalágomat áldoztam föl a családi élet oltárán.

Feleségem ijedt meglepetéssel pillantott reám, mintha csak azt akarta volna kérdezni:

Szent Isten, hát odaadni a fiatalágunkat annak, a kit szeretünk, az áldozat?

Én azonban a szememmel hunyorítottam feléje, hogy hagyja csak zavartalanul beszélni a mi özvegyünket és így Erzsike áradozva fűzte tovább a szót:

Nos igen, én nagyon szerettem a férjemet, ő pedig mindig a kutyájával bajlódott.

Csumi, komm! Csumi hopp! Csumi ide, Csumi oda! — Aztán bánta is ő, hogy én ki-vel beszélek, vagy ki udvarol — már a szó ártatlan értelmében mondom — nekem! Vérg tudott sérteni azzal, hogy akármilyen tehettem volna miatta, nem volt rám féltékeny!

Akaratlanul is elnevettem magam.

Ezt jól mondta, nagyságos asszonyom! Az asszonyoknak az önértéküket sérti, ha féltékeny rájuk az uruk, de a hiúságukat sebez meg, ha nem féltékeny.

Láposyné, azt hiszem, nem valami nagyon

PIHENŐ. (A csapat élén a kis Albrecht főhercege).

AZ 5-IK HADTEST SZKI-CSAPATÁNAK GYAKORLATAI TÁTRALOMNIOZON ÉS KÖRNYÉKÉN. — Jolty Gyula felvételei.

HENRIETTE FÖHERCEGNŐ ÉS VÖLEGÉNYE, HOHENLOHE GOTTFRIED HERCEG TÁTRALOMNICZON.

értette meg a megjegyzést, mert csak a szemét meresztette rám egy pillanatig, aztán kissé csillapultan folytatta:

— Na jó, hisz' nem szemrehányásképp mondom, mert azért most már tudom, hogy szegény férjem is szeretett. A mikor már nagy beteg volt szegény, és én ott ültem az ágya mellett, beh sokszor csírogatta a kezemet és úgy sutogta, mivel már nem tudott hangosan beszélni:

— Erzsikém, lelkem, fogsz-e rám gondolni, ha egyszer meghaltam?

Ez már szomorú részlet volt és mi megilletődve néztük, a mint az özvegy hirtelen előkerítette a zsebkendőjét és megtörülgette vele a szemét.

A társaságban, úgy látszik, észrevették ezt a szemtörölgetést, mert egyszerre négyen is odasompolyogtak köré.

— Mi történt?

— Erzsike, te sírsz?

— Valami szomorú emlék, nagyságos asszony?

A zongoraszó is elhallgatott, s a hamisan játszó kisasszony kíváncsian fordította felénk a fejét.

— Erzsike, mi baj?

— A megboldogult ura jutott eszébe, — magyarázta gyöngéden az én feleségem, mialatt Erzsike, a szomorú özvegy, lassan mosolyt erőltetve magára, mentegetőzve megszólalt:

— Semmi, kedveseim, csak a boldogult férjem. És karpereces kezével a kitömött Osumi felé mutatva, bágyadtan toldta a szava után.

— A hü állat. A mikor szegény férjem két évvel ezelőtt meghalt, ez a kutya ott feküdt a ravatala mellett az utolsó percig, és nem evett egy falatot sem. Egyik temetőző embernek, a ki a végtisztességekor vállára emelte a koporsót, beleharapott a lábikrájába és elszakította a zsinóros nadrágját. Aztán a menettel kiszökött a temetőbe, és attól fogva ott ült és nyöszörgött a síron három nap és három éjjel, a míg negyedik nap végre éhen nem döglött és ott a síron ki nem lehelte a páráját.

A cigarettet, a mely időközben kialudt a kezében, lenyomta a kis asztalkán a hamutartóra és mélyet sóhajtvá, rebegette:

— Utána döglött a szegény férjemnek. Ritka hü állat volt; hát kitömettem.

A következő pillanatban pedig a kutyának, a mely üveg szemével most majd hogy el nem nyelte, hátat fordítva, könnyed, lengő mozdulattal toppant előre a sarokból és harsány vidámsággal szólott:

— Na urak, egy kis bosztont!

Aztán hirtelen, mintha valami fölötte kellemtelen érzése támadt volna, megállt és halkán, zavart hangon mofyogta:

— Azaz, hogy pardon... Talán mégse! Most jut eszembe... hogy... ma van a halála évfordulója.

KIÁRENDÁLT URAK.

REGÉNY.

(Folytatás.)

IRTA RÁKOSI VIKTOR.

VII.

Kelemen uram nem egyszer sajnálta egy kicsit, hogy Szentléleki Gáspárt odahozta a faluba. A büszke úr nem tudta levetkezni azokat a tulajdonságait, a melyek familiájának romlását okozták. Kasztília legbüszkébb és legromgyosabb spanyol nemesének úri gögje elenyészett Szentléleki dölyfössége mellett. De jó ember is tudott lenni, ha akart. A nyomorúság néha megtörte. Mikor napokon keresztül vadkörte volt az összes tápláléka, akkor nagyon csöndes hangon diskurált embertársaival s elfogadott egy-egy meghívót parasztlakodalmakra. De mikor aztán jóllakott s a hitvány gyomor, ez az alávaló zsarnok, mely milliókat tesz rabszolgává és ezeket kényszerít gonosztevőkké lenni, elhallgatott: akkor fejébe nyomta a sap-

A KATONAI SZKI-CSAPAT INDULÁSA A HEGYRŐL. — Gabriella főhercegnő fényképe.

KÉPEK A TÁTRÁBÓL.

hogy a munkásoknak hányszor adnak napjában meleg ételt. Mivel a község e beavatkozásnak és közvetítésnek nagy hasznát látta, szívesen belement és szót fogadott az öreg Szentlélekinek. S így aztán lassan-lassan bizonyos harmónia jött köztük létre s a vén sas elég nyugodtan élte napjait a szentpáli kezdetleges romvárbán, fent a hegyoldalon, a mely szakadék mellett, melyben a Zsilka vize zúgva rohant le a völgybe.

Hűvös tavaszi estén Szentléleki Gáspár épen befejezte vacsoráját, mikor megkopogtatták nagy szobájának az ajtaját. Ez a nagy szoba jóformán az egyetlen lakható része volt a háznak. Egy nagy boglyakemenze fűtötte, volt benne egy szekrény, egy ágy, egy szék, meg egy fa-pad, valamennyi durván faragott jószág. A falra egy lópokrócz volt felszögezve s azon' lógott két puská, egy revolver, vadásztárisznya, egy fókás, balta s az egészet fönt bekoronázta egy szarvasagancs. A banyakemenze sarkában rongyos bőrkarszék állott, előtte zsámoly. Az ágyat egy medvebőr takarta le. Kép nem volt a falon, csak egy kakuk-óra. A szobának egyik ajtaja az udvarra, másik a konyhára nyílt. Erzsók asszony, az öreg cseléd épen az asztalt szedte le, Szentléleki pedig ingujjban pipázgatott, mikor a mondott estén az udvarra szolgáló ajtót megkopogtatták.

Szentlélekinek arra a kiáltására, hogy szabad, kinyílt az ajtó s egy alacsony, rendkívül sovány, öreg parasztember lépett be. Botját és kalapját künn hagyta a tornáczon, ellenben a szűrtét föntartotta a vállán. Az öreg valóságos tatár-típus volt, kiülő pofacsontokkal, apró és szaporán pislogó szemekkel. De a mit ezekből a szemekből (nagy ritkán és óvatosan) látni engedett, az meglehetősen ravaszságot árult el.

— Szerencsés jó estét kívánok a tekintetes úrnak, — köszönt a látogató.

Szentléleki nem reflektált az üdvözletre, hanem egyszerűen megkérdezte:

— No mi hozza kendet ide, Tar Máttyás?

A Tar Máttyásnak nevezett alak jobb keze Szentléleki Gáspárnak. Az uradalom ellen intézett részvénytársaságnak, ha Szentléleki Gáspár volt az elnöke, úgy bizonyosan Tar Máttyás uram volt a vezérigazgatója. Szentléleki ezekben a kényes ügyekben ritkán érintkezett a paraszttal, hanem Máttyás mestert használta fel közvetítőnek. Máttyás mester teljesen jelentéktelen, összetöpreődött alak volt, a kiről az idegen azt hihette, hogy egy gyámoltalan ember, a ki legfőleg koldulásból képes magát föntartani. Ha urak közé keveredett, végtelen ostobának és alázatosnak mutatta magát s ezzel a módszerrel aztán máskor nehéz, kényes helyzetekből ki tudott szabadulni. Valódi arcát csak egy embernek mutatta meg: Szentlélekinek, de még ennek se teljesen. Szóval: csak egy emberben bízott a világon és még abban sem bízott. Sose morgott hiába és sose beszélt fölösleges dolgot. Azért Szentléleki is tisztában volt vele, hogy ha most megjelenik nála, ennek okvetlenül fontos oka van. Még mielőtt Tar Máttyás gazda Szentléleki kérdésre felelt volna, a konyhaajtón kaparás hallatszott.

— Beereszszem? — kérdezte Tar.

Szentléleki intett, hogy be s a Tar által kinyitott konyhaajtón belépett Kasztor, bebocsátóját megszagolta, farkát megcsóválta, aztán kettejük közé ült s hol az egyiket, hol a másikat nézegette, mintha a társalgásban részt akarna venni. Tar nem ült le, csupán bal lábára nehezedett s lassu hangon megszólalt:

— A hó jórészt eltakarodott.

Szentléleki jóváhagyólag biccentett s szemét merőn Tarra szegezte, de nem szólt.

TÉL A TÁTRÁBAN. — A MATLÁRHÁZA FELÉ Vezető úton. — Izabella főhercegnő fényképe.

Tar folytatta:

— Mikor a hó elolvad, sok minden napvilágra kerül.

Szentléleki intett, hogy úgy van. Tar csak tovább ballagott a szóval.

— Bálint Gergely holtestét is így találták meg.

Ekkor mondta Szentléleki az első szót:

— Hallottam.

Most kezdte Tar Máttyás szaporábban eresztetni a szót.

— A csöndérek kiszálltak, a mi embereinkkel, a kik ráösmertek a bicskájáról, oszt idehozták a faluba...

— Itt is van már? — kérdezte Szentléleki.

— Itt.

A beszédben hosszabb szünet állt be, elannyira, hogy Kasztor az ügyet befejezettnek vélte és a kemenze másik kuczkójába heveredett. Szentléleki egy párszor végigsétált a szobán s Tar nyilván az útjában volt, mert megkínálta, hogy üljön le a padra. Tar nem kérte magát, hanem helyet foglalt. Eközben teljesen besötétedett, Erzsók asszony behozott egy füstös és törött petróleum lámpát és előkészületeket tett, hogy meggyújtsa, Szentléleki azonban leintette. Úgy látszik, olyan beszélgetés készült, melyben jobb, ha a felek csak hallják, de nem látják egymást. Szentléleki hátrattett kézzel megállt az egyik ablaknál és kinézett a szabadba, majd megfordult és Tar gazda elé állt.

— Mit beszélnek a dologról?

— Nagyot néztek, mert jórészt azt hitték a népek, hogy Gergely öcsém Amerikában van. Kár, hogy ilyen vége lett, mert szép szál legény volt. A tekintetes úrnál meddig szolgált?

— Tavasztól őszig. Jó dolgos legény volt, de aztán olyanba ütötte az orrát, a mihez semmi köze se volt. Én aztán megmondtam neki, hogy fel is út, le is út, mehet Isten hírével. Azóta nem láttam.

— Magam se, — sietett hozzátenni az öreg — aszongyák a csöndérek, hogy nem úgy fogyott meg, hanem két puskagolyó ment köröskörül rajta.

Itt Szentléleki pipára gyújtott s miközben a masina égett, ő Tar Máttyás uram arcát vizsgálta és így szólt:

— Akkor már tudom, hogy volt a dolog és úgy is kell, hogy legyen. Az urasági jágerek lótték agyon, mert azt hitték róla, hogy a tilosban vadász. Megértette kend?

— Meg. Világos, nem is lehet másképp.

A gyújtó utolsó fellobbanásánál látszott, hogy Tar Máttyás uram elégedett képet vág. A következő perczben minden sötétségbe borult, de a beszélgetés mégis könnyebb lett azáltal, hogy a mint Szentléleki valamit mondott, odaállt Máttyás mester elé és nagyot húzott a pipából, mire az égő dohány vörös fénye borította a parasztember arcát.

Miután így megállapodtak Bálint Gergely

FA-VONTATÁS.

halálának történetében, újabb szünet következett, melyet végre Szentléleki szakított félbe:

— A törvény emberei is itt vannak már?
— Nem, tán csak reggel jönnek.
— Nem tudja, kit hívtak be kihallgatásra?
— Nem. Csak gondolom, hogy az atyafiságát, a régi gazdáit, meg a haragosait.

Szentléleki megint járkált egy darabig s aztán újra megállt Tar Máttyás előtt.

— A mi embereink tudják a dolgot?
— Mind egy szál. A régít is, a mostanit is. Tudják, hogy Bálint Gergely az uradalom espionja volt köztünk. Mivel hogy a gróf embereit kipörköltük innen, közülünk való embert fogadtak föl. Ügyesen csinálta a gazember, el is adott volna bennünket csúnyául, ha az Úr Isten korán véget nem vet fiatal életének.

E kenetteljes szavaknál Szentléleki épen nagyot szippantott a pipából, úgy, hogy mind a kettőjük arca vörös fényben ragyogott. A két ember egymás szemébe nézett s mintha egyet gondolt volna, helybenhagyólag bicezentett. Szentléleki szólt:

ÖTÖS BOB SZÁNON.

FAVÁGÓ.

KÉPEK TÁTRALOMNOCZRÓL. — Isabella főhercegnő fölvetéle.

— Hát bizony úgy történt. Elpatkolt fiatalon, mi pedig itt vagyunk, Máttyás. Nemesek itt vagyunk, de okosabbak vagyunk, mert most majd jobban vigyázunk magunkra.

A láthatatlan kutya a sötét kuczkóban megmordult, majd vakkantott kettőt, az udvarra nyíló ajtóhoz kullogott, szaglászni kezdett, miközben halkan, de nyugtalanul morgott.

— Érez valakit, — vélekedett Máttyás.

— Még pedig olyant, a ki nem barátunk, — tette hozzá Szentléleki. — Erzsók, gyújthatod a lámpást!

Alig hogy Erzsók a rozoga lámpást meggyújtotta, lódobogás hallatszott, mely a ház előtt megszűnt. A kutya az ágy alá bújott és és dühösen mormogott. Szentléleki és Tar Máttyás összenéztek és várták a bekövetkezőket. Egy erős hang megszólalt odakint:

— Lovas esendőr érkezett. Itt lakik Szentléleki Gáspár tekintetes úr?

A konyhaajtó nyikorgott. Erzsók asszony nyilván kidugta fejét, mert felelt:

— Itt lakik.

— Itthon van?

— Itthon.

— Adja át neki ezt az idézést, mely a vizsgálóbíróhoz hívja. Isten megáldja!

A csendőr lehajolt a lóról, darab papirost nyomott Erzsók asszony kezébe, azzal tovarugtatott. Odabent a szobában a két vén ember különös látványt nyújtott. Máttyás gazda a pad szögletibe, Szentléleki pedig a kuczkobeli karszék sarkába húzta meg magát s ott olyan formán lapult, mintha félt volna attól, hogy a csendőr észreveszi őket. Szinte nagyot szuszszantottak a megkönnyebbüléstől, mikor a lódobogás elhangzott. Tar Máttyás arca egy kicsit csufondáros lett, mikor újra megszólalt:

— Gergely öcsémet nagy parádéval temetik. Törvényszék, zsendár, doktor, protokolum, istennyila.

— Az ám, — tette hozzá Szentléleki, — de föl nem támasztják.

Tar Máttyás mintha elégedetten bölintott volna rá.

— Bizony föl nem támasztják. Nem azt soha! Jobb is így, tekintetes úr, mert ha életre kelne, talán még be is vádolná az uraság erdőkerülőit.

(Folytatása következik.)

A HÉTRŐL.

Egy bokréta. Úgy írják a lapok, szép nagy bokréta volt, csupa hófehér virágból és hófehérben volt az a gyermekleányka is, a ki ezt a fehér bokrétaát a mosolygó királynénak, Mária Amáliának átnyújtotta, mikor a királyi család füzéres csónakja a Tájó partján kikötött. Ezt a bokrétaát, ha maga is áldozatul nem esett a lisszaboni véres tumultusnak, ha össze nem taposták úgy, hogy egy virágszár se maradt belőle: el kell tenni, meg kell őrizni, emlékeket, ereklyéket, egy rettenetes tanulság szimbólumának. Emlékeül annak a pillanatnak, a mikor a legvidámabb királyné utóljára volt vidám, utóljára mosolygott. Mert az bizonyos, hogy mosolyogni többé Mária Amália, a legszerencsétlenebb özvegy, a legboldogtalanabb anya, a kinek a szeme láttára ölték meg koronás urát és koronára hivatott fiát, a kinek a vállára két ilyen halott borult egy pillanatban — nem fog soha. Az ő vi-

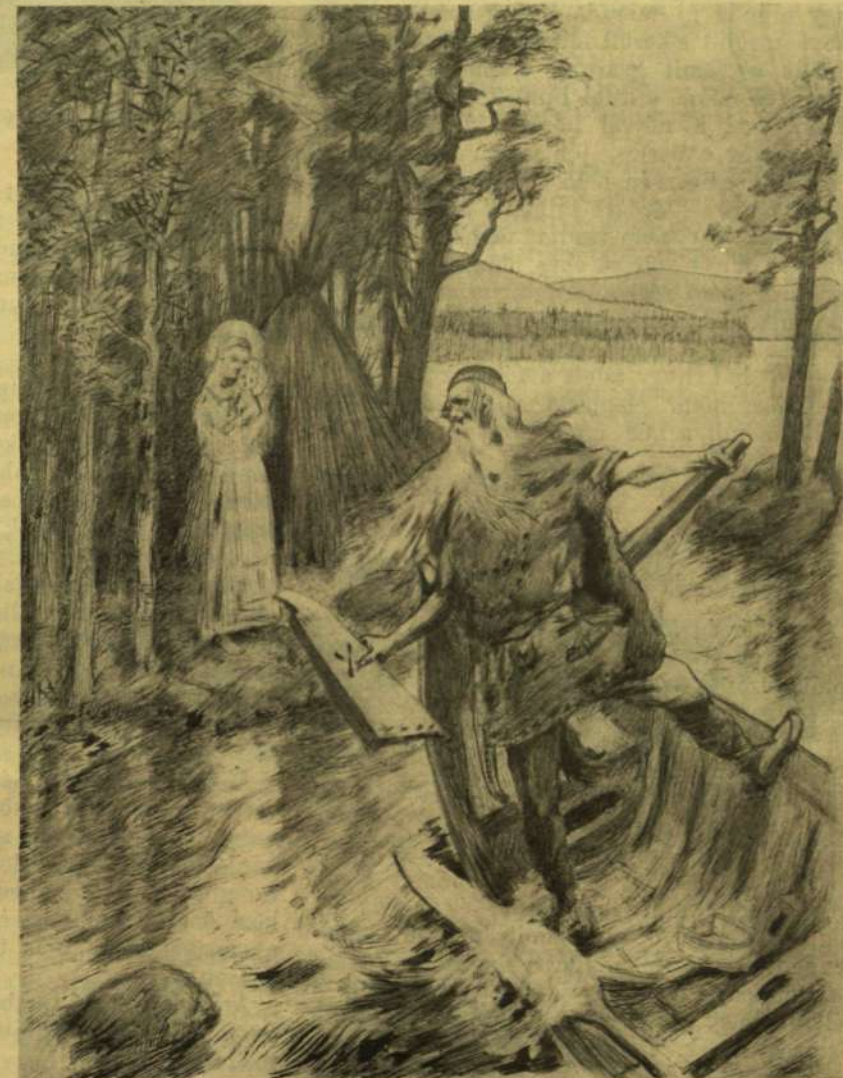
is magyar lapok levelezője és magyar származású az építőművész Kaufmann Oszkár is, a ki az új színházat tervezte. Összinté szívvel teljes sikert kívánunk a mi törekvő és talentumos honfitársainknak idegen földön is: de ez az alkalom a tollunk hegyére kerget egy pár megjegyzést. Európának szinte minden nagyvárosába jutottak magyar emberek, a kik a tehetségükkel, szorgalmukkal, megbecsülési való tulajdonságaikkal maguknak nemesek boldogulást, hanem kiemelkedő pozíciót és széles körre terjedő hatást szereztek. A legtöbb ilyen honfitársunk német földre, ezek igen nagy része Berlinbe került. A német birodalmi főváros irodalmi, művészi és sajtóéletének egész jelentékeny csapat magyar származású kiválósága van, a kiket nagyrabecsülnek, érdeklődéssel kísérik, a szavukra hallgatnak. A publicisták között ott van például Nordau Miksa, a színházdirectorok között Lautenburg, Barnay, Ferenczy. De elsorolhatnánk még egy tucat nevét. Ilyen körülmények között nem

hogy ezért a külföldön, új hazájukban kevesebb becsülnek őket.

A jó tipp. Egy fiatal huszárfőhadnagy, előkelő, tiszt magyar úri családnak szimpatikus és lelkében jó hajlandóságú gyermeke Amerikából írt levélben jelentette be a héten, hogy nem éri magát többé méltónak az aranyzsinóros uniformis viselésére. Ha valaki átmegy a tengeren túlra, hogy ott új életet kezdjen: ez annyit jelent, hogy — egyet már elhibázott. Egy karrierje már csődöt mondott. Ennél az esetről, a szegény Szilley Kornél dolganál érdemes egy pár pereze megállani. A ki ismerte, csak jól tudott mondani róla. Úgynevezett «úri fiú» volt a szónak nem gögös, nem duhaj, nem virtuskodó, hanem pallérozott és kellemes jelentésében. Udvarias, jómodorú, a hivatásában tehetséges és igyekvő, mindezek mellett a temperamentumában és hajlandóságában — szolid. Tehát csupa olyan tulajdon-

ÁNYÓ ÉS ANYJA.

VÁNYMŐNEN ELHAGYJA FINNORSZÁGOT.

AKSELI GALLÉN KIÁLLÍTÁSA A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN.

dámságát örökre leterítették a lisszaboni golyók. Ez az asszony megélt a legszörnyűbbet, a mit asszony, a mit anya megélhet és mikor a gyilkosok ott dültek mellette, nem tehetett egyebet, csak hogy a virágbokrétaival csapott az arcukba. Ezért szimbólum ez a bokréta. Szimbóluma ez a fekete végeztet rettetes erejének, a mely oly hatalmas, hogy a kire rátör, oly védtelenül teszi, úgy lefegyverez, hogy ura és gyermeke gyilkosának se tehet többet, csak azt, hogy — virággal vág rajta végig. Karabély ellen virág: ime, így tudja elosztani a fátum a fegyvereket, ha a maga nagy, döntő tusáit rendez.

*

Magyarok idegenben. Berlinben most nyílt meg egy új színház, a melyet Hebbel nevére kereszteltek, de azért a német újságok mint magyar színházat emlegetnek. Az elnevezés nem minden ok nélkül való. A színház alapítója és igazgatója Kovács Róbert Jenő dr. magyar ember, még néhány év előtt budapesti újságíró volt, mióta Berlinben él, azóta

egy fájdalmas érthetlenség-e, hogy a külföld rólunk való véleménye szabad prédájaul maradt egyesek roszakaratának és az általános tájékozatlanságnak? A világért se mondjuk, hogy ezek a tollunk idegenbe szakadt testvéreink teljességgel semmit se tettek volna az érdekünkben, de viszont lehetetlenség, hogy az eszünkbe ne jusson — Paderewski. Ennek a világhírű lengyel zongoraművésznek se a toll, se a szó nem mestersége, neki az a hivatása, hogy a zene bűvös erejével ragadja el a lelkeket: de módját tudta szerezni annak, hogy — amúgy mellékesen — valósággal apostola legyen szerencsétlen nemzetének magasztalásának és megszerettetésének. Nemesek, hogy nem mulasztotta el a kínálkozó alkalmat, de kereste és megcsinálta, hogy nemzete igazát mindenütt védje, hirdesse, bizonyítsa, neki a szíveket megnyerje. Mennyit tehetnének a mi folyton rágalmozott, ködbe takart nemzetünkért azok a fiak, a kik idegenben nagyra vették, intézmények élén állanak, tehetségükkel, érdemükkel maguknak tekintélyt, szavuknak súlyt szereztek, ha — bennük is a Paderewski lelke lángolna! És igazán nem gondoljuk,

ság, a mi a boldogulásra ad minősítést, nem pedig az ellenkezőjére. Mi hát a magyarázata annak, hogy ez a karrier anyagilag és erkölcsileg csődbe került? A felelet az első pillanatra különösen hangzik: épen ezek a tulajdonságai. Mert ez a fiatal, szimpatikus, tehetséges huszárfőhadnagy az úgynevezett «jó tipp» sorába tartozott. Mi a jó tipp? Jó tipp például egy fiatal ember, a ki egyetlen gyermeke milliós apjának. De jó tipp egy daliás, kellemes, jómodorú, úri familiából való huszárfőhadnagy is, a kinek nem kell csodának történnie, hogy fülig belészerezen egy gazdag báró — vagy még gazdagabb bankárkisasszony. Van minden nagyvárosában a világnak egy csomó derék uriember, a ki az ilyen jó tippeket számon tartja, figyelemmel kíséri és rettenetesen a szíven viseli a sorsát. Ha a jó tipp nem fárad el hozzá, ő szívesen hajlandó fölkeresni. Ha az nem kér tőle, ő — kínál neki: ezüstöt, aranyat és — váltót. Lehet, hogy a szegény jó tippnek esze ágában se volt nagy hozományra utazni. De ez nem változtat a sorsán. A derék őrangyalok gondoskodnak róla, hogy mire magára eszmél,

már — kénytelen legyen vele. Mert ez az egyetlen mentsége. Ha nem tud meghódítani egy milliomas kisasszonyt, akkor — kicsúszott a föld a lába alól. Az örvénybe kell zuhannia. A sirba vagy a becselenségbe. Mire ez a szegény huszártiszt a helyzetére eszmélt, már ő is itt tartott. Megtalálta a maga bankárkisasszonyát: de mikor a helyzete mérleget megcsinálta, — megdöbben a lelke. Hogy ilyen óriási a «válságdíja», arra nem volt elkészülve. Ő bizonyára csak annyit számított, a mennyit kapott, pedig ime annyival tartozott, a mennyit — követeltek tőle. És ekkor így gondolkozott:

— Ha már hazárdjáték lett az életem, vesztsek az az, a kik azá tettek, nem pedig a ki ártatlan benne.

Ez a «jó tipp» tehát — nem jött be. Letört. Kár érte, de nem kár azokért, a kiknek a téje elveszett rajta.

*

A *lipői*. Megint egy új strófája a régi nótának, a mely, úgy látszik, olyan hosszú, hogy mindig új marad. Budapesten a minapán megint sikerült fölfedezni egy «gyárat», a mely olyasmit gyártott, a mi — nem az, a mi. A portékát ezuttal lipői turónak keresztelték, ezzel a névvel hozták forgalomba és etették meg a tisztés, jóhiszemű közönséggel, a mely megelévezvén belőle egy porciót, úgy érezte, hogy — *örökre* jóllakott a lipői turóval. Csak azt nem tudta többé megérteni, hogy — miért volt rá éhes idáig. A vándorlólegényről szóló régi anekdota jut az eszünkbe, a ki mikor egy kis korcsmában megebédelt, a korcsmárosnak megkérdezte tőle:

— No hát, hogy ízlett a főzünk?

— Kösönöm. Megjárta volna, de a káposzta, a mit a hús után kaptam, kissé édes volt.

— De hiszen ez nem káposzta volt, hanem mákos metélt.

A mire a legény nyugodtan felelt:

— Az más. Mákos metéltnek — elég savanyú volt.

A rendőrség fölfedezése után ennek a lipői turónak az élvezői is megnyugodhattak. Mert lipői turónak az a portéka, a mit eladtak nekik, csakugyan rossz lett volna; de most már tudhatják, hogy az nem volt se lipői, se turó. Hamisítva volt a születése is, az erkölcsé is. A legmegdöbbentőbb az egész esetben az, hogy mi itt Budapesten már meg se igen tudunk ütni rajta. Alig van még nagyváros a világon, a hol az élelmiszer olyan drága lenne, mint Budapesten és mégis hét alig múlik úgy, hogy valamilyen fajta eleség-hamisításra rá ne jöjjen a hatóság. Főként a tejtermékek piacán vizsgálat nem múlik a nélkül, hogy egész bokrétyját ne találja a visszaéléseknek. Ismételtlen is volt már alkalmunk erről a dologról elmondani a véleményünket, de most, a mikor egész gyárat fődözték föl, a mely egyebet se produkált, csak hamisítványt és hamisított egy olyan cikket, a melyet világszerte exportálnak, tehát a magyar márká becsületét és hitelt alkalmas volt az ország határain túl is megrongálni: lehetetlen szó nélkül elmenni az eset mellett. Okvetlenül végét kell vetni annak az állapothoz, hogy lehessenek «üzemek», a melyek a hamisításért fizetendő bírságot a *rendes kiadások* rovatában könyvelhetik el, mint velejáró üzleti költséget! Az ilyen hamisítótka legalább is olyan keményen kell büntetni, mint a ki pénzt hamisított, de jogos lenne az is, ha — még szigorúbban. Mert a hamis pénz csak anyagilag károsít meg, de a rossz, hamisított eleség az anyagi károsítás mellett ártalma az egészségre is, a mit pedig a legrágább kincsünknek szoktunk emlegetni.

CSERNOCH JÁNOS.

Dessewffy Sándor csanádi püspök utódául Csernoch János esztergomi kanonokot, néppárti képviselőt nevezte ki a király. Olyan férfiú kerül ezzel a nagy és fontos egyházmegye élére, a ki évek óta jelentékeny szerepet játszott a politika és a római katolikus egyház ügyeiben. Szép egyházi pályát futott be eddig is; mint a kiválóbb állásra jutott magyar papok legtöbbje, ő is a bécsi Pazmaneumból és az

CSERNOCH JÁNOS CSANÁDI PÜSPÖK.

Augustineumból került ki, aztán néhány évi kápláni és hitoktatói munkásság után Simor János hercegprímás udvarába jutott 1879-ben mint semináriumi tanár, 1880-ban hercegprímási szertartó és lelkvtáros lett s folyton emelkedve, 1888-ban esztergomi kanonokká neveztetett ki.

A politikában a néppárt megalakulása után kezdett szerepet játszani. Már 1896-ban fellépett Csaecán, de akkor nem jutott mandátumhoz. 1901-ben azonban egyhangúlag választották meg szülővárosában, a nyitrai megyei Szakolcán. Ezóta egyik legtekintélyesebb tagja és szónoka pártjának. Főleg a kultuszárca ügyeiben s a szociális ügyekben szokott megszólalni, a katolikus álláspontot képviselve, — így legutóbb az ő indítványára vette be Apponyi gróf miniszter az új népoktatási törvénybe a katolikus felekezeti s a szerzetes tanítók és tanárok javadalmazására vonatkozó rendelkezést.

A politikán kívül élénk részt vett Esztergom város és vármegye közigazgatási életében s nagy tájékozottságot szerzett a közigazgatás kérdéseiben s élén állott Esztergomban egész sereg felekezeti jellegű egyesületnek. Többek közt ő szervezte Esztergomban rövid idő alatt a népakadémiát, ő is tartotta meg első előadását.

Aránylag fiatal ember még, 1852-ben született s eddig tanusított nagy munkaejeje biztositókat ad arra, hogy az egyházmegyéjében reá váró nemzeti szempontból is fontos feladatoknak is ura tud lenni.

AKSELI GALLÉN KALLELA KIÁLLÍTÁSA.

A finn festészet fejlődésében mindig nyomom követte az ország politikai alakulásait. Az ébredő nemzeti élet tavaszán alakult meg az első finnországi művészeti egyesület 1846-ban, mely kiállításai, sorsolásaival és ösztöndíjaival némileg enyhítette az eddigi szomorú viszonyokat és lehetővé tette a finn művészeknek, hogy hazájuk szolgálatában dolgozzanak s ne kényszerüljenek alkotásaikkal a svéd műpiazzot fölkeresni. Bármennyire hevítette azonban a művészeket a finn költők, mint Runeberg és Topepius lobogó hazafisága, kiktől tárgyaikat is kölcsönözték, műveiken semmiképpen sem fődözték föl valami határozottabban kifejezett sajátos vonást. Rendszerint megtartják annak a művészeti cenzurnak a jellegét, a hol épen tanulmányaikat végezték: Párisét, Kopenhágát, Rómát, Düsseldorfét, — és megtartják annál inkább, mert hiszen ők maguk is egy svédül beszélő, skandináv műveltségű néposztályból kerültek elő. De mégis megvolt a történeti hivatásuk: általuk termékenyült meg a finn művészet az európaival. A letipikusabb és egyúttal a legjelentékenyebb képviselője ennek a korszaknak Edelfelt (1854—1905). Mellette

a hatvanas évek óta egy egész új nemzedék nőtt fel, mindnyájan a francia naturalizmus iskoláját járva és ez után a finn nemzeti elem érvényesítésére törekedve. Ez a hazai elem a vonalak stilizált egyszerűségében és primitív színezésben jelentkezett, a mely a formák kidolgozása helyett inkább a síkhatást tartotta szem előtt. Igaz, eleinte sok önkényes mesterkedés volt ebben a finn ősi elemhez való visszatérésben és túlzások alig voltak elkerülhetők.

Azok között, kik ily módon mintegy ösztön-szerű sugallatot követve, erőteljes egyéni kifejezőmódhoz jutottak, mint a legjelentősebbek egyikét kell megneveznünk Akseli Gallén Kallét (szül. 1865-ben). Ő is Párisban tanult, friss elméjével és befogadó képességével gyorsan magába szíva a francia naturalizmus tanait. Am benne születése óta egy egészen különleges lény élt. Az ő dacos és szenvedélyes természete, a bizarr, groteszk és impulzív talentuma nem akart semminemű hagyományról tudni. «Kezdetől ritka festői képességgel megáldva haladt át egy féktelen naturalizmus és egy ép oly egyoldalú szimbolizmus fázisain, mely utóbbi őt egy stilizáló, gyökerében disztó festészet műveléséhez vezette.»

A szepművészeti múzeum metszetosztályában rendezett kiállítás, mely kézirajzokban, vízfestményekben, rézkarcokban, könyvmatokban, fametszetekben stb. összesen a művész 473 alkotását öleli föl és a mely most egyáltalán első ízben látható összegyűjtve, tökéletes képet ad Akseli Gallén sokoldalú működéséről. E képek előtt valami sajátos egészen új, idegen levegő fuvalma jár át bennünket és kényszerít, hogy különleges törvényeihez azonnal alkalmazkodjunk. És rögtön érezzük, mily mélyen hazája földjében gyökerezik művésziünk, mily szertettel keresgél Finnország mondái, meséi után, miként figyeli meg a népszokásokat és milyen szerves közösségben él a természettel. Pozitív rajzoló- és festőképességét csaknem kizárólag a finn nemzeti eszme kultuszára szenteli. Főként a finn hőseposz, a Kalevala ragadta magával, melyet olyannyira átélt, hogy az ahhoz készített erőteljes képei «illusztrációk»-nak már csak bajosan nevezhetők. Az epizódokban bővelkedő eposzból azokat a részleteket szelteme ki, melyek reá a legmélyebben hatottak. Ha egy-egy epizód különösebben megkapta, többféle változatban is megcsinálta és szinte látjuk, a mint az egyre kifejezőbb, helyesebb megoldás után kutat. Mily gyakran találkoznak Wäinämöinen-nel, a hogy elhagyja Finnországot. Az egyszerű jelenet mögött egy nagyszabású szimbolikus gondolat rejtőzik: a kereszténység bevonult Finnországba s a dalos, vidám pogányság menekülni kénytelen. Gallén a kereszténységet Szűz Máriában személyesíti meg, a mint az megkapó primitív és fiatalon a gyermekkel karján áll a tenger partján. Az öreg Wäinämöinen pedig, a pogányság képviselője, hárfáját elhajlítva, ép el akarja taszítani csónakját a parttól. Nyers vonásain a legyőzött, távozásra kényszerített küzdőfél tehetetlen dühe tükröződik. Az agg hős hosszúszakállas alakja sok tanulmányon feltűnik, az Aino-regével kapcsolatban is. Egy másik csodálatos alak a Kalevalából: a harcra induló Kullervo; meny-nyi eredetiség és erő van benne, a hogyan kurtjét tartja és beléjtű.

Ha a régi finn mondák illusztrációjának eme szerföltött gazdag sorozatától tekintetünk Gallén egyéb műveire irányozzuk: az anyag-nak és kidolgozásnak oly nagymérvű változatos-ságára bukkanunk, melyet csak ügygyel-bajjal foglathatunk rendszerbe. Itt vannak mindennek-előtt czeruzarajzai: arcképek és akttanulmányok. A fejelet művésziünk a lényeges iránti biztos érzékével vetette papírra, néha csak igen csekély eszközöket használva hozzájuk és mégis mily rendkívüli frissesség és élelenség nyilatkozik meg bennük! Aktrajzai vonalérzékéről tanuszkodnak, innét eltűnt a dekoráció-elem és helyet adott a hűs és forma iránti egészséges érzésnek. Ép úgy vagyunk rézkarcaival, tollrajzaival és könyvmataival. Mindenütt a rajz megdöbbentő szabatos-sága öseredeti fölfogással párosult. Rajzolóképességét a leg-szívesebben rendeli a szimbolikus stilizáló-művészet szolgálatába. Találékony-sága a stilizálásban valósággal tomboló s örökön megújuló erővel működik. A stilizálás rendszerében némi hasonlóságot mutat az angolokkal, tudniillik

ő is szigorúan a természetből indul ki; például lerajzol egy fácskát gyökerestül, annak minden esetlegességét és egyedi eltéréseit híven visszaadva, hogy azután a következő lapon ugyanezt átérezze és tervszerűen stilizálhassa. Így jut el ahhoz a magasrendű ékítményes művészethez, melylyel oly eszményileg tudja a sikokat megleveníteni — a párisi világkiállítás alkalmával a finn pavillon díszítése, a hol Gallén a mondai történeteket ornamentális keretbe foglalta — sokatmondó bizony-sága vala annak idején művésziünk ezirányú alkotótehetségének. A por-i mauzoleum remek részlet-rajzokkal tündöklő növényi ornamentjei szintén erős bizonyítékul szolgálnak rendkívüli díszítőtalentumát illetőleg. Kiváló figyelmet érdemelnek még Kivi «Hét testvér» című mű-vehez készített illusztrációi, különösen számos nagy díszbetűje, melyekben izzó képzelete való-ságos orgiákat ül. Mi mindent nem stilizált ő ezekben! Hőfűtő fenyőágak, bizarr női testek, női haj, groteszk arczok és sok egyéb válto-koznak e pompás sorozatban. Itt is egész, töké-letes egyéniségnek látjuk a művészt, ki csak belső szükségességéből alkot és az alkotásban egyre megújul.

Dr. Térey Gábor.

DEMÉNY KÁROLY.

A magyar posta és táviró intézménynek ismét ünnepe van: a budapesti kerület igazgató-jának, Demény Károlynak 25 éves szolgálati jubileumát ünneplik. Demény még aránylag fiatal ember, mindössze 36 éves volt, mikor 1895-ben posta és táviró igazgató lett s mind-járt a legexponáltabb helyre, Budapestre került. A legnépszerűbb s kétségkívül a közönségnek leginkább kedvére való intézménynek a fővárosi főnöke s hogy jó főnöke, abból is láthatni, hogy az intézmény alatta nemcsak megtartotta, hanem fokozta is népszerűségét. Ő rá tartozik ugyanis a postának, távirónak és telefonnak mindaz a szerve, a mely a közönséggel való érintkezésre szolgál. 1883-ban lépett a posta és táviró szolgálatába gyorsan haladt, kül-földi tanulmányutakkal is gyarapította szak-ismereteit. Alantassal azzal diésírké, hogy élénk érzelme van a tisztviselői szociális érkei iránt, részt vesz egyesületi és testületi moz-galmaikban s méltányos, jóindulatú főnökük.

KIS EMBEREK RÉGI VILÁGA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Fogazzaro Antonio. — Fordította Bezerédj István.

IV. FEJEZET.

Carlin levele.

Nagyon lassan ment le Franco a hegyről, egészen bezárkózva belső világába, mely annyira telve volt új dolgokkal, új gondolatokkal és érzelmekkel; meg-megállt minduntalan s nézte a fehérlo utat, a sötét földeket, egy-egy szőlőtő levét, vagy valamely kiugró fal köveit, hogy a külvilág valóságáról meggyőződjen s elhitesse magával, hogy nem álmodik. Csak Casaricóban, a Malari-utczában, a kis Gilardoni-villa ajtajánál jutottak eszébe Tereza mama homályos szavai a Gilardoni által tett bizalmas közlés-ről, s kérdezte önmagától, mi lehet az a titok, melyet nem volna helyes Lujza előtt felfedeznie. Az igazat megvallva, a mamának ez a tanácsa nem egészen tetszett neki.

— Hogy is titkolhatnék el valaha bármit feleségem előtt? — gondolta, az ajtón kopogtatva.

Gilardoni Benjamin tanárt, a «Daasi Carlin» fiát az öreg Maironi Franco, Orsolya marchesa férje tanította, a ki különöz, széleslyes, heves, de nemeslelkű ember volt. Mikor Carlin meghalt, kitűnt, hogy Maironi nagylelkűségére nem lett volna szükség. Benjamin szerény vagyon-kát örökölt s ez oly dűbbe hozta don Francót, a ki felelőssé tette a fiut atyjának készinű-ségéért, hogy hátat fordított neki s nem akart többet tudni róla abban a rövid időben, a meddig ő maga még túltele intézőjét. Az ifjú a tanári pályára lépett s a latin nyelv tanára lett a cremonai gimnáziumban s a bölcsészeti

DEMÉNY KÁROLY.

az udinei liceumban. Gyenge egészségű volt s a betegségtől nagyon félt. Kissé embergyűlölő is volt, otthagya tehát a kathedrát 1842-ben és Valsoldába jött és szerény apai örökségéből élt. Szülőföldje Dasio, mely az Arabione dolomit sziklái alatt fekszik, nagyon is magas és kényelmetlen volt neki. Eladta tehát oda fönn birtokát, s megvette a Sedorgg-olajfa-ültetményt Casaricóban, a tó partján. Ezt a kertet József nevű szolgájának, kit Pinellának neveztek, s egy kis könyvtárra való francia értekezésnek segítségével művelte. Franciaországából hozatta a leghíresebb fajú konyha-kerti növények magvait, a melyekből néha a keresztlevelűktől alaváló módon eltérő, sőt bármiféle becsületes növény-családtól különböző dolgok keltek ki. Ilyenkor megtörtént, hogy a filozóf és a famulus, a kerti ágy fölé hajolva, kezüket térdükre támasztva, felemelték tekintetüket a csalfa növényekről és egymás szemébe néztek, az előbbi őszinte, az utóbbi tettetett szomorúsággal. A kert egyik sarkában, minden művészi szabály szerint épített kis istállóban éldegélt egy svájci tehénke, melyet három havi buzgó tanulmányozás után vettek meg s mégis olyan sovány és beteges volt, mint a gazdája.

Az öreg Maironi halála után a tanár ismét látogatta a családot, de Orsolya marchesa nem nagyon tetszett neki és fia don Alessandro, Franco atyja, még kevésbé. Végre már csak évenként egyszer ment oda. Mikor a fiatal Franco a liceumba került, Gilardoni kérte meg a nagynyja, hogy az ősz folyamán néhány leczkét adjon neki. Mester és tanítvány hasonlítottak egymáshoz, gyors lelkesedős, hirtelen és mulékony harag tekintetében, s mindketten tüzes hazafiak voltak. Megszűnven a leczke-adás szükségé, mint jó barátok látogatták egymást, jöllehet a tanár több mint húsz évvel volt idősebb Francónál. Az bánta a növendéknek tehetőségét; Franco ellenben nagyon kevésre becsülte mesterének félig keresztény, félig racionalista bölcséletét, misztikus hajlamait, kinevette szenvedélyét a könyvek és a kertész-kedés elméletéi iránt, melyeket semmiféle gyakorlati eredmény nem kísért. Mindamellett nagyon kedvelte őt jósa, őszintesége, meleg külülete miatt. Bizalmas volt ama szeren-csétlen szerelem idejében, melyet Gilardoni Rígey Tereza asszony iránt táplált, s azután viszonzotta bízalmát a saját szerelmi ügyében. Gilardoni ettől nagyon meg volt hatva; úgy érezte, mintha ezáltal némileg Franco atyjává lenne, habár Tereza asszony nem akar is ő róla tudni. Francót nem nagyon hatotta meg ez a metafizikai atyaság; a Rígey asszony iránti szerelmét tévelygésnek tartotta; de általában megszilárdult az a véleménye, hogy a tanár úr feje nem sokat ér, de a szíve aranyból van.

Kopogtató tehát az ajtón és maga a tanár jött nyitni, olajmécset tartva kezében.

— Helyes! — szólt. — Azt hittem, nem is jön már!

— Meggyújtuk a lámpát? — kérdezte Franco.

— Nem, nem! Jobb a sötétben beszélni, jobb a sötétben beszélni. Nézze, sőt inkább ide ülök! — leült íróasztala mellé és beszélt. Máskor is idegesen és rendetlenül szokott beszélni; képzeltető, mennyire fokozta ezt a benne lévő izgatottság.

— Kezdem hát! Ki tudja, mit fog ön mon-

Alighogy Franco betette maga mögött az ajtót, barátja súgva kérdezte:

— Megtörtént?

— Meg, — felelt Franco.

A tanár megölelte és csendesen megcsókolta. Azután felkísérte írószobájába. Utközben meg-magyarázta neki, hogy fejére csillapító vizes borogatást tett, mert migraine fenyegette.

A szobáskában újabb szoros és hosszantartó ölelés.

Szegény Gilardoni, szemei fényeltek. Ő maga hiába remélt hasonló boldogságot, mint a barát-jáé! Franco elérte, zavarba jött, nem tudott neki semmit se mondani, a miből olyan jelen-tőséges csend keletkezett, hogy Gilardoni nem tudta elviselni és kezdett tüzet gyújtani, hogy felmelegítse a kávé, melyet készített. Franco ajánlkozott erre a teendőre s a tanár elfogadta, okul adván főfáját.

— Tehát beszéljen, — szólt, erős akarattal leküzdvé meghatottságát.

Franco elbeszélte neki mindent.

Benjamin tanár, ki ezalatt visszatette tur-bánját, félig bátorságot vett magának.

— És, — szólt, a szeretett név helyett valami tompa nyögést hallatva — hogyan van? Értésülvén a hallucinációról, felkiáltott:

— Levelet? levelet vélt látni? De micsoda levelet?

Ezt Franco nem tudta. Sístegés a parázson szakította félbe a beszélgetést; a kávé bugyogva forrott és kiömlött. Gilardoni abban is hason-lított fiatal barátjához, hogy arczából ki lehe-tett olvasni szívet. Fiatal barátja, a ki külön-ben sokkal élesebb és később arczolvasó volt, mint ő, rögtön megértette, hogy ő egy bizonyos levélre gondolt s kérdezte tőle, a míg a kávéra várakozott, vajjon képes volna-e megmagya-rázni azt a látományt. A tanár sietve «nema-mel felelt, de alighogy kimondta a nemet, tagolatlan mormogással kevert újabb «nema»-ek-kei gyöngítette hatásait.

— Oh nem, — nem igen, — nem tudom — szóval nem.

Franco nem ragaszkodott kívánságához s ebből újabb, szintén jelentőséges csend származott. Miután a kávé megitta a nyugtalan-ságnak sok akaratlan jelével, a tanár hirtelen azt javasolta, feküdjenek le. Franco, kinek haj-nal előtt távoznia kellett, nem akart levetközni, de azt kívánta, hogy barátja feküdjék le, a mi végtelen sok ellenkezés és ceremónia után, sikerült is.

Franco magára maradv eloltotta a lámpát és kinyújtózott a karosszékben, azzal a feltett szándékkal, hogy aludni fog s kereste az álmot valamely közömbös gondolatban, ha ugyan képes volna megállapodni nála. Nem mult el őt perc s kopogás hallatszott az ajtón és be-lépett nagy sietve, sötétben a tanár.

— Végre itt vagyok, — mondá.

— Mi baj? — kérdezte Franco. — Sajná-lom, hogy eloltottam a lámpát.

Ugyanakkor érezte nyaka körül a jó Ben-jámin karjait, arczában pedig a szakállát, hang-ját és kámforját.

— Kedves, kedves don Franco, óriási teher nyomja szívemet, nem akartam most beszélni róla, nyugton akartam hagyni, de nem tehe-tem, nem tehetem, nem, nem!

— De beszéljen, csillapodjék, nyugodjék meg! — szólt Franco csendesen kibontakozva az ölelésből.

A tanár eleresztette őt s kezeit halántéká-hoz emelve nyögte.

— Oh micsoda állat, micsoda állat vagyok! Békében hagyhattam volna, várhattam volna holnapig! vagy holnaputánig! De most már megvan! megtörtént!

Megragadta Franco kezeit.

— Higgye el, már elkezdtem vetközni, mikor mintegy szédület fogott el s ime, szalad-tam ide, mintegy bolond, gyertya nélkül! Siet-semben még a vizes medencézt is feldőn-töttem!

— Meggyújtuk a lámpát? — kérdezte Franco.

— Nem, nem! Jobb a sötétben beszélni, jobb a sötétben beszélni. Nézze, sőt inkább ide ülök! — leült íróasztala mellé és beszélt. Máskor is idegesen és rendetlenül szokott beszélni; képzeltető, mennyire fokozta ezt a benne lévő izgatottság.

— Kezdem hát! Ki tudja, mit fog ön mon-

dani, kedves don Franco! Mindezt a fecsegés haszontalan; de mit akar? Csak türelem. Kezdem tehát; honnan kezdjem? Oh uram, lássa, milyen ostoba vagyok, azt sem tudom már, hol kezdjem? Ah, az a hallucináció. Igen, kevéssel előbb hazudtam Önnek, igenis jól sejthetem az eredetét annak a látománynak. Egy levélről van szó, valóban egy levélről, melyet én két évvel ezelőtt mutattam meg Tereza asszonynak. Szegény nagytatyjának, don Francónak egy levele. Jól van, most kezdjük az elején!

— Az én szegény atyám életének utolsó napjaiban beszélt nekem don Franco egy levéléről, melyet a szekrényben talált, a hol az összes megőrzendő iratok voltak. Meghagyta, hogy olvassam el, őrizsem meg és a maga idejében járjak el lelkiismeretem szerint. — Ámbár — mondta — majdnem bizonyos, hogy nem lehet semmit sem tenni. — Szegény papa meghalt, én keresem a levelet a szekrényben, nem találom. Felkutatom az egész házat, nem találom. Mit akar? Megnyugtatom magamat azzal a gondolattal, hogy semmi tennivaló nem lesz vele, s nem gondolok többé rá. Ostoba voltam, ugy-e? Marha? Csak mondja bátran, megérdelem, először mondtam önmagamnak. Rabszolga, előre! Ön tudja, hogyan rendezték nagytatyjának hagyatékát? Tudja, hogyan mentek családjának ügyei? Megbocsát, nemde, ha ezekről a dolgokról beszélnek Önnek?

— Tudom, hogy nagytatyám végrendelet nélkül halt meg s hogy nincs semmi, — felelt Franco. — Hagyjuk ezt, menjünk tovább.

Bizonyára kínos tárgy volt ez Francónak. Az öreg Maironi halálakor nem találtak végrendeletet. Az özvegy és fia, Sándor kétfelé osztották a vagyont, szeretetben és egyezségileg. Hogy ezt megtehesse a fiú, anyjának igen nagy adományt juttatott, kijelentvén, hogy így értelmezi az apja akaratát, melynek nem volt alkalma magát kifejezni. Az ifjú, a ki romlott, játékos és tékozló volt, már atyja halálakor az uzorások hálóiába vesztve. Abban a hét évben, a meddig élt, úgy osztotta be dolgát, hogy egy garast sem hagyott egyetlen fiának, Francónak, a kinek mintegy húsz ezer húszasa maradt, anyja vagyona, a ki meghalt az ő világra jöttekor.

Igen, igen, menjünk tovább — folytatta Gilardoni. — Három év előtt, mondom, három év előtt, levelet kaptam Öntől. Emlékszem, hogy november 2-a volt, halottak napja. Csodás, titokzatos dolog. Hallgassa csak. Azon estén lefekszem és álmodom. Álmodom öregatyjának levéléről. Jegyezze meg, hogy már nem is gondoltam rá. Azt álmodom, hogy keresem és megtalálom egy régi ládában, melyet a padláson tartok. Álmodban el is olvasom. Mit mond? Azt mondja, hogy Cressognóban a Maironi-ház pinzejében egy kincs van, s hogy ez a kincs Önnak van szánva. Felébredék rendkívüli felindulásban, abban a meggyőződésben, hogy álmod igazat mondott. Felkelek és keresem a ládát. Nem találom semmit. De két nappal utóbb, el akarván adni bizonyos telkeimnek, melyek még megvoltak Dasióban, kezembe veszek egy régi adás-vételi szerződést, a melyet apám szekrényében őrzött, lapozok benne és kiesik belőle egy levél. Nézem az aláírást, látom «Nemes Maironi Ferencz». Elolvasom, ez az! Ime, mondom, az álom, a mely...

— Tehát? — szakította félbe Franco. — Mi volt a levélben? A tanár felkelt, fél rófi hosszú gyújtót vett, a kandalló paraszához tartotta s meggyújtotta vele a lámpát.

— Itt van — mondá kétségbeesett sóhaj-tással. — Olvassa.

Elővett zsebéből egy sárgás levelet és Francónak nyújtotta. Kicsiny alakú, boríték nélküli levél volt, piros ostdya nyomaival.

Franco kézbevette, a világosságához tartotta és hangosan olvasta:

«Kedves Carlin!

Ezen levélben fogod találni a testamentomat. Kétszer leírtam. Az egyik nálam van. A másik ez, és én meghagytam neked, hogy ezt hozd nyilvánosságra, ha az első nem kerülne elő. Megértetél? Ennyi elég és ha megint meglátsz, megtiltom neked határozottan, hogy engem moleztálj és tanácsokat adj, a te utálatos szokásod szerint. Te vagy az egyedüli személyiség, a kiben megbízom és te neked csak engedelmeskedned kell; tehát

KADOS GYULA.

mindenféllel ellenkezések hiába valók és türelemnek. Így legyen.

A te jóakaró uraságod

nemes Maironi Ferencz.

Cressogno, 22 septbris 1828.

— Itt van a végrendelet is, — szölt Gilardoni baljósatlag, egy másik sárgás lapot nyújtva Francónak. — De ezt ne olvassa hangosan.

A lapon ez állott:

«En, alább is megírtott, nemes Maironi Ferencz szándékozom rendelkezni jószágaimról ezen végső akaratom szerént.

«Minekutána Maironi Orsolya asszonynak, született Seremin marchesának méltóztatott vala elfogadni sok másoknak hódolata mellett az enyémet is, hagyok neki háladatosságom jeléül 10,000 milánói lírákat egyszer és mindenkorra, és a házának ő reá nézve legbetesebb drágaságát, vagyis Maironi Sándor ifjú urát, a ki a bresciai székesegyházi plébániának matrikulájába törvény szerént, mint az én fiam, vagyon beíratva.

«Ezen nevezett fiamnak hagyom azon törvény szerénti öröksézt, a mely vagyonomból ötöt megilleti és ezenfelül kilencz garasokat naponként, mint különös betűlésemnek jelét.

«Hagyom az én bresciai számtartómnak, Grisi úrnak, ha halálom pertzében még szolgálatomban találatnék, mindazokat, a melyeket én tölem eltulajdonított.

«Hagyok az én valsdai számtartómnak, Gilardoni Károlynak, ugyanazon feltétel mellett, miként az előbbinél, 4 milánói lírákat naponként, az ő életének elfogytaig.

«Kívánom, hogy a bresciai székesegyházban mindennap egy mise mondassék mindaddig, a míg Maironi-Seremin Orsolya asszony életben leszen, az ő lelkeinek üdvösségéért.

«Minden egyéb fenmaradó vagyonomnak örökösévé rendelem és kinevezem unokámat, Maironi Ferenczet, Sándor fiját.

Kelt, iratott és aláíratott ezen 1828. évben, április hónapnak 15-ik napján.

Nemes Maironi Ferencz.»

Franco elolvasta és visszaadta a papírt mint egy álmodban, nem szólva semmit. Meg volt indulva és homályosan érezte, hogy uralkodnia kell magán, vissza kell fojtani megindultságát,

CSIGIN MIHÁLY.

összeszedni magát, tisztán látni ebben az ügyben és önmagában.

— Látta? — mondta a tanár.

E perczben Gilardoni izgatottsága tetőpontra jutott.

— Miért nem beszéltem előbb? — Épen ez van a dologban, hogy pozitív, világos, határozott okát nem tudom adni. Ezekről a papiroktól elborzadtam. Ha én rólam lett volna szó, az én atyámról, az én anyámról, inkább elszalasztottam volna egy milliót, mintsem ezen iratokkal a kezemben keressem. Most megint csak ostoba vagyok, hogy ezt beszélem. Tegyük fel, hogy nem mondtottam, mert az Ön helyében minden másként van! Az én szempontomból mondtottam, uram, érti? Tehát úgy látszott nekem, lássa, mily számár voltam, hogy öreganyja Önt nagyon szereti, hogy az öregatyja vagyona mindenesetre az Ön kezei közé fog jutni; s ezzel a gondolattal!...

Múlik az idő, tanácsot kérek Tereza asszonytól, megmutatom neki a levelet és végrendeletet. Azt mondta nekem, hogy azonnal közlőm kellett volna Önnel, a mint a felfedezést tettem, de hogy most már, miután bizonyos tekintetben a leányáról is van szó, nem akar semmiféle tanácsot adni. Különb az azt mondja... Jó, ez nem tartozik ide. Szóval megértem, hogy a végrendeletől ő is el van iszonyodva. Mit akar? Én a fejembe veszem, hogy öreganyja végre is el fogja fogadni a házasságot és nem szölok. Ma este azt mondja Ön nekem, hogy öreganyja fenyegetőzik! Képzelm csak! Most már értheti, hogy nem vártattam tovább, nem voltam képes még egy pillanatig megtartani ezeket az iratokat. Ime, az Öné, fogja!

Franco elmélyedve saját gondolataiba, csak ezeket az utolsó szavakat hallotta:

— Nem, — felelte — nem veszem át. Ismerem öreganyámat. Ha kezeimben vannak, képes vagyok hamarosan valami igen komoly dolgot elkövetni. — Tartsa meg Ön egyelőre.

Gilardoni hallani sem akart erről, mire Francónak türelmetlenségi rohama támadt. Semmi sem izgatta úgy idegeit, különben is, mint a jószívű és rossz fejű embernek ezáltalán ömlengései. Tűzbe jött, mivel Gilardoni ellenkezett, értésére adta, hogy csupa önzésből akar mindénáron szabadulni az iratoktól és hogy ha valaki ügytelenséget csinál, akkor el kell fogadni annak következményeit is. Szavai körülbelül ezek voltak, ingerült és kemény arckifejezése sokkal rosszabbat jelentett. Gilardoni erősen elpirult, reszketett az önzés vádjától, de türtőztette magát. Haragos képet csinálva ismételte:

— Jól van, jól — sietve zsebredugta az iratokat s minden tektetória nélkül kiment. Franco saját lelkiismeretének megnyugtatóására azonnal igyekezett magát meggyőzni, hogy Benjamin minden lehető tekintetben helytelenül járt el; helytelenül abban, hogy nem adta át neki az iratokat sokkal előbb, helytelenül, hogy most megsértődött!

Biztosan tudva, hogy a tétovázó bölcseséssel könnyen kibékülhet, többé nem gondolt rá. Eloltotta a lámpát és visszatért a karosszékebe, visszasüllyedt előbbi elnéklkedéseibe.

Most kezdett tisztán látni a dologban. Nem használhatta fel méltóságának sérelme nélkül azt a végrendeletet, mely megbeestele nitő volt öreganyjára alakjában és tartalmában, abban a gyanuban, melyet — tekintettel a levélre — a vétkes eltitkolás iránt kelthetett; de kevéssé volt megtisztelő atyjára nézve is. Nem, soha. Meg kell mondania a tanárnak, hogy egészen el mindent. Így asszonyom, öreganyám, diadalmaskodni fogok fölötted; kegyelemből meghagyom becsületedet és vagyonodat s még azzal sem törődöm, hogy ezt megmondjam neked!

Gyönyörködve ebben az elhatározásában, Franco úgy érezte, mintha felemelkednék a földről, tele tudóval szivta a levegőt, fejedelmileg megelégedve önmagával, lelket megvilágította és megnyugtatta a nemeslelkűség és büszkeség vegyes érzelme. Minden hitének és keresztényi gyakorlatainak daczára, nagyon távol volt attól a sejtelemtől, hogy egy ilyen érzelm nem lehet egészen jó, s hogy a kevéssé öntudatos nagylelkűség nemesebb tett volna.

Ledől a karosszék támlájára s inkább képesnek érezte magát a nyugvásra, mint előbb.

ismét lejtött s meghagyta az inasnak, hogy szerezzen neki egy hajóst, a ki elvinné Luganóbba.

A marchesa meg sem mukkant, de később értesítést küldött bizalmasának, Pasottinak, hogy várja őt. Pasotti azonnal megjelent és egy jó fél óráig tartózkodott nála. Az úrhölgy okvetlenül meg akarta tudni, hol és hogyan töltötte unokája az éjt. Pasotti máris szolgálhatott bizonyos homályos hírekkel don Francónak a Rigey-házban tett éjjeli látogatásáról; de a marchesa szabatos és biztos adatokat kívánt tőle. A ravasz Tartuffe természetétől kíváncsi volt, mint a vizsla, mely minden bűzt megszimatol, beleüti orrát minden lyukba, megigérte a marchesa asszonynak, hogy pár nap alatt beszolgáltatja a híreket, s elment csillogó szemekkel, kezeit dörzsölve egy kellemes vadászati reményében. (Folytatása következik.)

KADOS GYULA.

1857—1908.

Január utolsó vasárnapján, Nizzában egy megtört, beteg magyar művész, Kados Gyula, segítve egy ólomgyótyól, odaköltözött, hol nincs haj, bú, gond és nyomor.

Barátai, ismerősei szerették, becsülték mint

KÉREG-TROMBITA.

A MŰVÉSZ ÖNARCZKÉPE.

ÜLŐ FÉRFI. — Tanulmány.

Nyugodtan gondolt az olvasott s hallott dolgokra, mint olyan ember, a ki nem hagyta magát kockázatos spekulációba belevenni s megfontolja annak esélyeit és veszélyeit, melyeket mindenkorra kikerült. Lelke mélyén a régi emlékek raja támadt föl. Eszébe jutott egy bizonyos beszélgetés, melyet egy öreg komornától hallott, hogy a Maironi család gazdagsága a szegényektől van elrabolva. Még gyermek volt akkor, s az asszony nem félt jelenlétében beszélni. De a gyermekre mély benyomást tett, melyet később serdülő korában felújított egy bizonyos pap, a ki titokzatos arccal, ünnepélyesen s talán nem czélat nélkül elmesélte, hogy a Maironi vagyon egy pörből származik, melyet a milánói nagy kórházzal szemben igazságtalanul nyertek meg.

— Így tehát az én részemet — gondolta Franco — végkép elvitte az ördög.

Eszébe jutott, hogy már késő lehet, ismét világot gyújtott s az órára nézett. Fél négyre volt. Most már lehetetlen volt aludni. Igenis közel volt a pillanat, a mikor Lujzát vizionálta s képzelete ettől lángbaborult. Még másfél óra! Minden perczben az órára nézett; ez az áldott idő nem akart múlni. Könyvet vett elő, de nem tudott olvasni. Kitérte az ablakot; a levegő enyhe volt, a csend mély, a tó világos, a S. Salvatore felé az ég csillagos. Orióban világosság látszott. Talán az a sorsa, hogy ott éljen, a bácsi házában. Szórakozottan nézve a fénylő pontot, el akarta képzelni a jövőt, képzetei folyton változtak. Fél öt felé esengetyűszót hallott az első emeletről s kevéssel utóbb Pinella jött jelenteni gazdjára nevében, hogy ha «fel akar menni a Bogliára», ideje van útra kelni. Gazdájának nagy főfájása van s nem mozdulhat, sem nem láthatja őt.

Orsolya marchesa fél 7 órakor csöngetett s megparancsolta a komornának, hogy hozza szokott csokoládéját. Megitta több mint felét s azután egész flegmával kérdezte, hány órakor tért vissza don Franco.

Nem tért vissza, méltóságos asszony. Az öregnek belseje kissé megremeghetett erre, de mégsem rándult meg arczának egy izma sem. Ajkát a csokoládés csésze szélére illesztette, reánézett a komornára és békésen mondta:

— Hozz nekem a tegnapi süteményből. Nyolcz óra felé visszatért a komorna jelen-teni, hogy don Franco megjött s nem tett mást, mint felment szobájába, vette ütlejét,

LEMMINKÄNEN ANYJA.

AKSELI GALLÉN MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSA A SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUMBAN.

A HAJÓ SIRATÁSA.

lett. Nagy műgond s az aprólékos kidolgozás mellett igen szabatos rajz s roppant gondos technikai előadás jellemezték műveit. Jó néhány évet töltött szorgalmasan dolgozva Münchenben, míg egy nagyobb arczkép-megrendelés teljesítése végett hazatért s az itteni művészetet oly vonzónak találta, hogy végleg hazatelepedett.

Élénk részt vett úgy a művészi, mint a társaséletben, s mint jeles vívó s kiváló sportférfi is széles körökben ismertté vált. Művészársai több ízben megválasztották a tárlatok jury-jébe. Minden rábizott tisztelet nagy energiával, lelkiismeretesen, erős igazságérzettel áthatva teljesített. Bármily ügyben fordult hozzá barát, jó ismerős vagy művészárs, Kardos Gyulában sohasem csalatkozott. Mint miniature- és arczképfestő, ép oly kiváló elismerésnek örvendett itthon is, mint azelőtt Münchenben. A szép-művészeti múzeum is több kiváló alkotását szerezte meg. Legutóbbi festményei közül a hölgyének udvarló *spanyol nemes, a gordonka játszó, a levél olvasó*, még mindnyájunk emlékeztében élhet.

Változó idők, nehéz körülmények megakasztották szépen lendült pályáját. Lappangó szervi baj támadta meg akaraterejét s mindinkább elviselhetetlenebbé vált neki a műterem levegője; a munka mind gyötrelmesebbé és kinosabbá. Nem tudott s nem akart felületes lenni, inkább nem dolgozott. Élete mind ezáltalanná vált, ezáltalannul élni pedig nem tudott. Inkább a halált választotta. *Kaczányi Ödön.*

CSIGORIN MIHÁLY.

A nagy nemzetközi mesterversenyek egyik legérdekesebb alakja: *Csigorin Mihály*, a hírneves orosz sakkmester meghalt. Kiváló képviselője volt annak a régi sakkmester-gárdának, a mely évtizedek előtt aratta legnagyobb sikereit. Hanem azért Csigorin élete végéig nagy szeretettel, sőt valóságos szenvedéllyel vett részt a sakkversenyeken, a melyekről elmaradhatatlan volt. Nem kimélt időt, fáradságot, öreg kora és betegeskedése ellenére is mindenhol elmélt, a hol valami nagyobb szabású sakkversenyt hirdettek. Harmincz évnél nagyobb ideje annak, hogy az első nemzetközi sakkversenyen résztvevő és azóta a világhíró sakk mesterek legtipikusabb alakjává nőtte ki magát.

Fiatalkorában, — a mikor még volt elegendő fizikai ereje, hogy megküzdjön azokkal az óriási és valósággal emberfölötti fáradságokkal, a melyekkel egy nagyobb szabású sakkverseny együttjár, és a mikor a sakkozásnak az a stílusa, a melyet ő kultivált, a legnagyobb sikereit aratta, — fényes eredményeket vívott ki. Az 1889. évi new-yorki sakkversenyen már a legelső sorába küzdött föl magát; az akkori idők egyik legkiválóbb sakkmesterével, *Weisz Miksával* együtt osztott az első és a második díjon. Ez a sikere fölhívta rá *Steinitz*

Vilmosnak, az akkori világmesternek a figyelmét és ekkor vívták meg azt a két emlékezetes páros mérkőzést a világbajnoki címért, a melyeket ugyan *Steinitz* nyert meg, de a melyek arról tanuskodtak, hogy a fiatal orosz mester játékegyéből nem áll sokkal hátrább a világmester mögött. Megmérik között ezután dr. *Tarrasch*-sal — eldöntetlen eredményel, — a hastingi versenyen, a melyen a legkiválóbb sakk mesterek vettek részt, a második díjat, a *hastingsi* milléniumi sakkversenyen pedig az első díjat nyerte. A következő években már erősen hanyatlott; betegeskedni is kezdett és ebben az időben került fölszínre az a sakk mestergárda, a mely átvette a vezetést az idősebb sakk mesterektől.

SZÍNHÁZI BEMUTATÓK.

Nem emlékszünk oly tarka és mozgalmas színházi évre, a milyen az idei. Egymást érik a bemutatók. Különösen a Nemzeti Színház jár elől a tömeges termelésben. A közönség alig pihen ki valamely bemutatót, már is újról gondoskodik a fáradhatatlan vezetőség. S a mily sietve nyilván ki a színpadi virágok, oly gyorsan hervadoznak el. Mindenesetre nagy buzgalomra vall az az alapiában szép törekvés, hogy minél több új lehetőség jusson színpadra, — de kíváncsi, hogy a mohó munká kedv ne váljék a gond és tanulmány kárára.

Legutóbb alig került bemutatásra Ferenczy Ferencz *Örök küzdelem* című négyfelvonásos társadalmi drámája, már Goethe *«Egmont»*-jának felelevenítése következett s más új bemutatók következnek. Pedig Ferenczy műve érde-

PARASZT.

AKSELI GALLÉN MŰVEINEK KIÁLLÍTÁSA A SZÉPMŰVÉSZETI MUZEUMBAN.

kes munka volt. Arra a kérdésre igyekszik megfelelni, hogy mennyire esik a férj hűtlensége beszámítás alá? Ferenczy hősnője többszöri, sőt állandó hűtlenségbe is beletörődik. S a szerző végül azt a gondolatot emeli érvényre, hogy a férjek gyakori vagy tartós hűtlenségébe is nyugodjék bele az asszony. A drámának színpadi hatását egyébként nem ez a felfogás biztosította, nem is e már túlságosan kiaknázott tárgy, — hanem a mű egyik leggyakrabban fellépő mellékalakja, egy *Zlinszky Taszilló* nevű kalandor, ki ha akarna, sem tudna igazat mondani s ki élénken emlékeztet Goldoni *«Hazug»* című vigjátékának hősére. Legtöbb értéke volt Ferenczy szellemes, könnyed párbeszédeinek, a mint hogy Ferenczy általában akkor van igazán elemében, ha finom és eleven szalonias hangon beszélgeti alakjait. Néhány pompás mellékalakja a *«Flirt»* sikerére emlékeztetett.

Az *Egmont* felelevenítésére jelentékeny áldozatokat hozott a Nemzeti Színház, szép új öltönyökről s korszerű jelmezekről gondoskodván. Ohajtandó is, hogy minél több gondot fordítson klasszikus művekre, a melyeknek legnagyobb része fájdalom leszorult műsoráról. De *«Egmont»* felelevenítése nem tartozik különös sikerei közé. A mű ugyanis Goethe amaz alkotásai közül való, a melyek bármily jelentőségek is irodalomtörténeti szempontból, Németországban is inkább csak Goethe életének év-

TÜZELÉS.

TÜZELÉS FEKVŐ HELYZETBŐL.

forduló alkalmából, kegyeletes visszaemlékezések ünnepein kerülnek előadásra. Tiszteletet kelt ez a kultusz, a melyben a németiség az ő halhatatlan költőjének kevésbé tökéletes alkotásait is részesíti, de más nemzetek a költőknek csak bevégzett mesterműveit iránt érdeklődnek. Míg a világirodalomnak számos oly remeke van, a mely egyetemes emberi értéke dacára sem került még nálunk színre: addig bizvást nélkülözhetjük az oly alkotásokat, a melyek csak egy világirodalmi nagyság forróságának és fejlődésének mozzanatait jelzik.

A Vígsházának is volt legutóbb drámai újdonsága. *Sámson és Delila* bibliai történetének befejezését, — azt a jelenetet, midőn *Sámson* a palota oszlopait ledönti s a mulató filiszteusokat romjai alá temeti — modern házasságtörési dráma jelképes ötletével dolgozta fel a párisi *Bernstein Henry Sámson* című négy felvonásos színművében. *Sámson* e műben egy sokszoros milliomossá lett párisi bankár, a ki napszámosi sorsból kapaszkodott fel a tőzsde fejedelmévé, — *Delila* pedig előkelő főúri leány, a ki nőül ment a bankárhoz, de megcsalja. *Sámson* boszúja abból áll, hogy ledönti — nem ugyan a palota oszlopait — hanem a házibarát anyagi létének oszlopait. Tőzsde-krachot idéz elő s az egész főúri társaság s benne a házibarát anyagi romlását okozza. Maga *Sámson* is tönkre megy, de nem bánja, hisz lakol a csábító. Eddig még van bizonyos jelképes hasonlóság a bibliai s a modern párisi *Sámson* között. Ámde

AZ 5-1K HADTEST SZKI-CSAPATÁNAK GYAKORLATAI. — Jelfy Gyula felvételei.

KÉPEK TÁTRALOMNIOZRÓL.

a bibliai *Sámson* a romok alá temette hűtlen *Deliláját* s maga is ott halt meg. Az új párisi *Sámson* ekkora elhatározásra nem jut. Ő a nagy összeomlásból ép testtel s ép erővel, új küzdelemre készen kerül ki. *Delilája* megmegjavulva és megtisztulva hű feleségévé lesz. Férj és feleség kölcsönösen megbocsátják egymásnak fogyatkozásait. A főúri hölgy megbocsátja férjének alacsony származását, — a férj meg megbocsátja nejének a hűtlenséget. Új életet kezdenek. Sőt *Delila* most már igazán szerelmes lesz *Sámsonba*, mert imponál neki, hogy az vagyonát boszúból feláldozta. Ezek után csak egy kérdés marad hátra: ki volt vak, a bibliai vagy a párisi *Sámson*-e? Azt hiszszük, hogy a párisi — bárha ennek szemét nem szűrték ki. Hiszen ha nem volna vak, látná, mily léha az ő hitvese, ki lelketlenül megcsalja, szeretőjével lebuja meg mulatozni, bűnbánatot nem érez, sőt férjével szemben a tettenérés után még vakmerően és kihívóan mer bántani. Hogy ily *Delila* megjavuljon: ahhoz semminemű javító-intézet nem elég. *Sámsonról* is azt hiszszük, hogy nem annyira erőteljes, mint korlátolt felfogású, hogy ezzel a nővel remél új életet kezdeni. A dráma fölépítésének technikája különben igen hatásos s nagy színpadi jártasságra vall.

Ne vásároljon selymet

addig, míg 10 filléres levelezőlapon mintákat nem kér, a mi garantált szolid és csodaszép újdonságainkból feketében, fehérben és színesben. Különlegesség: Selymekelmék menyasszonyi, bál-, társasági és utcai toilettokra, valamint bluzokra, bélelere stb. 1.15 K-tól 18 K-ig méterenként. Mi direkt magánfeleknek adunk el és a kiválasztott selymekelméket vám- és portómentesen a lakásba szállítjuk. 1902

SCHWEIZER & Co., Luzern U/24. (Svájcz.)
Selyemszövet-kivitel. Kir. udv. szállítá.

N E R U D A
féle
plpere
B O R A X

Petrol Neruda
KITÜNŐ HAJVIZ
Készíti
NERUDA NÁNDOR

alkalmazhatatlan a hajvágásra

12530

Vesszőparipa-liliomtejszappan

Bergmann és Társa cégtől, Dresden és Tetschen/E.m. a naponta beérkező elismerő levelek bizonyára szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszer-panak között, szepől ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillértől kapható minden gyógyszerárban és drogneriában, illatszer- és fodrászatüzletben.

12143

Sachsen-Altenburg.
Technikum Altenburg.
Géptípus és elektrotechnik.
Papírtchn. Automobiltechn.
Légszer- és vizszaki.
Főtanács Inagy.

Színművek,

monológok és dialógok

teljes jegyzékét
kívánata ingyen küldi meg

LAPEL R. könyvke-
reskedése (Wodianer F. és
Fiai) r. t. Budapest, VI.,
Andrássy-ut 21

Dus Koebel
des hónap alatt
Pinus Orientalis
által (félélt pill-
k) az egyedül,
melyek a mel-
let feleltet,
szilárdítják és
újalkotják és
az asszonyi
kebelnek ke-
zes toll-
ságot köl-
csönöl-
nékél,
hogy az egészséges ártana. Ka-
zesedőben arzenikusnak. Az or-
vosi tevénytől elmaru.
Abstul discretio. Dobos hasma-
uistálással K. 6.65 bérmentve.
J. Balis gyógyszerész, Paris.
Bakstein: Budapest, Tóci J.
Király-u. 12. Wien, Psecher
R., Singerstrasse 15. 12292

Ifjuság és szépség.

A ki szép, ifjú és érdekes arccsal akar birni, az használja a

Leichner-féle Zsírarczport

Leichner-féle Hermelin- és Aspasia-arczport,
melyeket a legmagasabb bölgyörök és a legelső művés-
nők előszeretettel használnak. Nem látják, hogy az arc-
porozva van. Csak azt szemelencében kapható vala-
12667 mennyi illatszerüzemnél és a gyárban

L. Leichner, a kir. színházak **BERLIN,**
szállítója Schützenstrasse 31.

1

ZEISS-féle

PRISMÁS TÁBORI TÁVCSŐ

a képek fokozott plastikájával.

UJ MINTÁK

UTAZÁS, SPORT, VADÁSZAT, HADSEREG, TENGERSZET

A ZEISS-féle prismás tábori távcsövek elismert előnyei: nagy fényerő, kiváló élesség, állandóság, nagy láttér, szabatos kivétel, tropus-biztonság az új mintáknál a legmesszebbre menően fokozottak. — Tessék prospektust kérni T. 79.

Beszerezhető valamennyi optikai üzletben, ugyancsak:

BERLIN CARL ZEISS LONDON
FRANKFURT A. M. JENA (NÉMETORSZÁG) ST. PETERSBURG
HAMBURG WIEN

Szépítő Kúrát

végezhet mindenki odahaza, ha egy dr. Jutassy-féle készletet beszeres.

Bőrszépítő készlet a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére: száraz, simorús, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadt bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító készlet fénys, zsíros, pórusos, akás (mitesszerek), pattanásos (vimeris), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izadási ellen.

Bőrtisztító készlet Elárgult, leharadt napsü-
lttárrak fehéritésére, szőpő és májolt ellen.

Hámlasztó készlet Lenecsfoltok, tág pörusok, pat-
tanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea) bőrkeményedés, burrvirág, limfolyás és sebhely ellen.

Haj-gyógyító készlet Hajkorpá, hajhullás ellen, a kop-
aszod megakadályozására.

Ezen készletek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szű-
sleges kormetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek hasznát
1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk a a melyeknek ártal-
matlanosságáról az intézet főnöke: dr. Jutassy József köz-
metikus bőrgyógyász, egészségügyi tanácsos, kinek
receptjei szerint a szerek készülnek. A kimerítő használati uta-
sítás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépség-
hiánya ellen, melynek megfelelő készletet beszeres. Jutassy dr.
„Szépségápolás” c. könyve minden készlethez mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján a

Kozmetikai Gyógyintézet

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em.

Kapható vagy megrendelhető az intézetben kívül minden gyógy-
szertárban. — Főraktár: Török József gyógyszerháza, 12403
Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

KÖLTŐI MŰVEK:

A Franklin-Társulat kiadásai.

ADY ENDRE VÉR ÉS ARANY

Ujabb költemények.

Ára 3 kor.

OLÁH GÁBOR SAMSON

Költői elbeszélés.

Ára 3 kor.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál Budapest,
VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

KALOGÉN

BRÁZAY SOSBORSZESZ-
FOGKRÉM A. LEGJOBB!

Felkészítő könyv.

Magyar
Pohárköszöntő.

Az életben előforduló min-
den alkalomra

Ára kemény kötésben
2 K.

Az összeg és 20 fill. posta-
költség előzetes beküldése
ellenében bérmentve küldi

LAMPEL R. könyvke-
reskedése (Wodianer F. és
Fiai) r. t. Budapest, VI.,
Andrassy-út 21. és min-
den könyvkereskedésben.

MAGYARON ELŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller János
Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műtárs. főtitkára
a remontoir ingázóknak
stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközöltek.

Dr. Gölis-féle emésztő-por

(1857 óta kereskedelmi cikkek).

Étrendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek föloldására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használatra, evés után egy kávéskanálnyit teva nyelvre s a szokásos itallal leöblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomor-
égés, nyálkaképzés, székrekedés, aranyeres bántalmak, altesti pangás stb.

Ásványvíz-gyógyódnál mint elő- vagy utókor, vagy egyidejűleg a
gyógyódnál kitűnő hatást fejt ki.

Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjeggyel kell lezárva
lenni s mindenkor határozottan dr. Gölis-féle emésztő-por kérésre a vétel alkalmá-
val. Egy nagy doboz ára 2 K 52 fillér, egy kis doboz ára 1 K 68 fillér.

Dr. Gölis-féle egyetemes emésztő-por központi székhelye: Bécs, I., Stefans-
platz 6. (Zwettlhof). — Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest,
Király-utca 12. és Andrassy-út 21. szám. 12718

Farsangi cabaret- és színelőadások

Műkedvelői előadásokra legalkalmasabb egyfelvonásos színművek jegyzéke.

Az alább felsorolt színművek áttekintésének
megkönnyítése céljából az egyes címek előtt
számokkal jeleztük a férfi és nő szereplők
számát; oly színművekkel pedig, amelyekben
néma szereplők is előfordulnak, e számokat még
egy külön * jellel is elláttuk.

„Tájékoztató a magyar színműirodalomban”

címmel ellátott, systematikusan besorolt jegy-
zékünket készséggel bocsátjuk díjmentesen az
érdeklődő közönség rendelkezésére.

férfi	nő	Egyfelvonásos színművek:	fillér
3	3	Anna. Dráma. Csiky G.	— 40
7	2	Bákirályi, a. Vigjáték. Berczik A.	— 40
2	2	Barátság. Vigjáték. Taylor T. — Csiky G.	— 20
2	1	Don Pietro Caruso. Színmű. Bracco — Radó	— 30
2	1	Ékszer. az. Dráma. epizód. Coppée — Csiky	— 20
6	2	Élvelemek. Dráma. ifj. Hegedűs S.	— 30
3	2	En jó csillagom. Vigjáték. Scribe J. — Szász B.	— 40
2	1	Énekek éneke. Dramol. F. Cavallotti — Radó A.	— 40
4	2	Esernyő, az. Vigjáték. Bayle B. — Csiky G.	— 40
3	1	Férfi, a. Versesjáték. Sudermann — Makai	— 30
4	1	Flipper és Nobler. Vigj. Brough W. — Csiky G.	— 20
5	2	Fricke. Dráma. Sudermann — Fai J. B.	— 30
4	2	Gingoire. Színmű. Bauville — Csepregy F.	— 30
3	3	Hivatal vendég. Dráma. Materlinck	— 30
		Marquis G.	— 30
5	1	Holló, a. Színmű. Kabos Ede	— 20
7	1	Hűség próbjája. Vigjáték. Kisfaludy K.	— 30
5	1	Idegek. Boház. Michel és Labiche	— 30
		Ilosvai H.	— 30
1	2	Jean Marie. Dráma. Theuriot A.	— 30
8	5	Kényeskedők, a. Vigjáték. Mollière — Hevesi S.	— 30
7	3	Kénytelen házasság. Vigj. « »	— 30
2	1	Két lájdalom. Dráma. Coppée F. — Szász B.	— 20
1	2	Kincs, a. Színmű. Coppée F. — Csiky G.	— 20
1	1	Márgit álma. Vigjáték	— 160
5	1	Mátyás deák. Vigjáték. Kisfaludy K.	— 30
1	3	Múza, a. Vigjáték. Legij. Szász K.	— 20
7	2	Nők húdolata. Dráma. alleg. Török L.	— 30
2	2	Nyelv. pont. Vigj. Murgel — Szerdahelyi K.	— 30
4	5	Paraszthölgy. Népszínmű. G. Verga	— 30
		Radó A.	— 30
4	3	Pillangó kisasszony. Dráma. Belasco D.	— 30
		Faludi M.	— 30
4	1	Pry Pál megházasodott. Boház.	— 30
		Mathews K. — Mihályi J.	— 30
6	6	Robinsonok. Vigjáték. Makai Emil	— 30
3	2	Szegegy Pilyocdy. Boház. Morton M. J.	— 40
		Mihályi J.	— 40
8	1	Szilágyi Mihály szabadulása. Dráma.	— 30
		Kisfaludy K.	— 30
9	2	Teja. Dráma. Sudermann — Makai	— 30
4	1	Tíz a zárdában. Vigjáték. Barrier — Feleki M.	— 60
2	2	Ucai énekes. az. Lirai ötlet. Echegaray	— 30
		Szalai E.	— 30
2	1	Utóirat, az. Vigjáték. Augier E. L.	— 160
7	4	Vakok, a. Színmű. Materlinck — Marquis G.	— 30
3	3	Végrehajtó. Vigjáték. Abrányi Emil	— 30
		Ószi alkony álma. Tragikus költemény.	— 30
		Gabriele D'Annunzio — Radó Antal	— 30

Az itt felsorolt színművek kaphatók:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

MOLNÁR FERENCZ KÖNYVEI:

A Franklin-Társulat kiadásai.

Ujdonság!
MUZSIKA AZ ÖRDÖG
ELBESZÉLÉSEK VIGÁTÉK
Ára 4 korona. Ára 2 kor. 50 fill.

Regény diákok számára:
A PÁL-UTCZAI FIÚK
Ára vászonkötésben 6 korona.

Kaphatók:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál, Budapest,
VI. ker., Andrassy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

Jeggyűrűk és nasszerek.

Jeggyűrű, ca. és kir. hatóságilag
t-meleve, valódi ezüst 80 fill.,
ezüst aranyozva kor. 1. —, uj-
rany K 3. —, 14 karát arany
K 7.50, 8.50, 9.50. Fülbevalók,
mellék, karóka nasszereknek
igen olcsó árakon. Miert k-
miniknek elegen egy papir-
szalag. — Ca. és kir. udv. szál.
Zonrad János Brár, 1381.
(Csehország) Guedagoni út szélén
magyar tárjegyzék több mint
3000 ábrával ingyen és bérn.

+ Soványság +

Szépített testidomok keleti erő-
porok által, kitüntetve: Páris
1900, Hamburg 1901, Berlin 1903,
6—8 hét alatt 30 font súlygyar-
podás, garantált ártalmatlan. Or-
vosilag ajánlja. Szigorúan lelki-
ismeretes. Nem szédülés. Számos
köszönőirat. Ára kartononként
használati utasítással, postai al-
vánnyal vagy utánvétellel, de portó
nélkül 2 márká. Hygien. intézet.
D. Franz Steiner & Co.,
Berlin, 57, Königgrüzerstrasse 78.
Budapest kapható Török József
gyógyszertárban király-u. 12. 12403

Dr. Kapitány Kálmán utikönyvei:

AZ OSZTRÁK CSÁSZÁRSÁG.
11 térképpel és 6 városi tervrajzzal.
Kötte — — — — — 6 K

BÉCS.
Bécs város tervrajzával. — — — — — 80 f.

KARLSBAD.
Három térképpel. — — — — — 80 f.

MERÁN ÉS ARCO.
Két térképpel. — — — — — 80 f.

Kaphatók:
Lampel R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

A legjobb szakácskönyvek:

**Képes
Budapesti Szakácskönyv.**
Sz. Hilaire Josefa és mások nyomán
szerkesztette
Zemplényi Szabó Antónia.
Hetedik bővített kiadás.
Négy színes és 53 fekete képvel.
Ára kötte 4 kor., diszkötésben 4 kor. 80 fillér.

**Magyar-francia
szakácskönyv.**
Irtá
Dobos C. József.
Négy száz képpel és huszonegy színnyomattal melléklettel.
Ára diszkötésben 15 kor.

A Magyar Konyha.
Függelékül: A Házi Cukrárszda.
Szerkesztette
Kovács Teréz.
130 képpel.
Ára kötte 3 korona 20 fillér.

Legujabb és kipróbált
Magyar Szakácskönyv.
Készítette Átnézte
Németh Zsuzsanna. Zilahy Ágnes.
Tizenkettődik bővített kiadás.
Sok képpel.
Ára kötte 2 korona.

Az ügyes szakácsnő.
Középosztályú magyar konyhák számára.
Összeállította
Vörös Eszter.
Negyedik kiadás.
Ára kötte 2 korona 40 fillér.

Kaphatók:
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

FRÓBÁLJA MEG EGYSZER A BRÁZAY-SÓSORSZESZ-SZAPPANT

és h marad hozzá mindaddig, amíg szép
akar maradni.

A BRÁZAY-SÓSORSZESZ-SZAPPAN
finom illatú és túlsziszott, a leg-
hidegebb vízben is azonnal igen erő-
sen habzik s mert minden káros al-
katrésztől ment, azok is minden ag-
godalom nélkül használhatják, kik-
nek bőrét, annak tálalásos érzé-
kenysége miatt a közönséges
szappan irritálja. 12613

Kapható illatszer-
szeknél, gyógytárka-
ban, drogériákban,
úgyisint min-
den finomabb
üzletben.

OLCSÓ KÖNYVTÁR.

Szerkesztő Gyulai Pál.

UJ:
1430. A magyar szabadságharc német dal-
noka. Személyesek Hartmann Mórész köl-
teményei. Ford. Közma Andor.
1431. Gyulai Pál. Emlékezés Deák Ferencre.
1432—1433. Istvánfi Pál. Volter és Grizelidis. Bevezette és
magyarozó jegyzetekkel kísérte Vende Ernő.
1434—1436. Ihering Rudolf. Küzdelem a jogért. Fordította
dr. Szilassy Cézár.
1437—1438. Mac Donagh Mihály. Az angol parlament
munkái. Irvaságai és humor. Ford. Huszár Imre.
1439—1440. Fogazzaro A. A szent. Hegy. Ford. Vefesi J.
1441—1442. Ötven év előtt. Elbeszélés. Irtá Jókay Lajos.
1443—1444. A kondor. Irtá Stifter Adalbert. Németből
fordította B. K.
1445—1446. Candide vagy az optimizmus. Irtá Voltare.
Fordította Langer Ignéz.
1447—1448. Furto. Elbeszélés. Irtá D'Amicis. Olaszból
fordította Elek Arthur.
1449—1450. Sterne érzékeny utazásai. Ford. Kacinczy
Ferenc. Bevezette és kiadta dr. Berki Miklós.
1451—1452. Balzac. Irtá Taine H. Franciából fordította
dr. Halasy Aladár.
1453—1454. A szentonir. kolostor. Irtá Grillparzer.
Fordította Györi K.
1455—1456. Nyomor és bünteték. Irtá dr. Balogh Jenő.
1457—1458. Utazás a Harzban. Irtá Heine. Németből
fordította Oláh Gábor.
1459—1460. A pozsonyi diéta. Vigjáték 3 felvonásban.
Irtá Berczik Árpád.

Kiadja a
FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irod. intézet és könyvnyomda
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.
Kaphatók minden könyvkereskedésben.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG könyvtárának legujabb kötetei:

DRAMATURGIAI DOLGOZATOK

irtá
SALAMON FERENCZ
KÉT KÖTET

A Kassai-alapítványból ki-
adja a Kisfaludy-Társaság.

A két kötet ára 14 korona,
vászonkötésben 17 K 40 f.

Kaphatók:
Lampel R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Feltűnést keltene
TITANIA gyors-
gőzmozgógepek
és mangók

**Egy gyermek
mossa vele**
az előbbihez képest 1/3 idő
alatt
a ruhát hófehérré.

Minden gépet próbára
55 koronától feljebb.
Képviselek kerestetnek.
Bizonyítványok, prospek-
tusok ingyen. 12607
TITANIA-művek, Wels 179
O.-Oesterr.

Kalap-áruház
Old American:
Budapest, Belváros,
Egyetem-utca 7.
4, 5 koronás kalap-
és 10 koronás czipő-újonságait ajánljuk. Árjegyzék küldetük.

Neustein Fülöp
Cukrozott
hashajtó labdacskái

(Neustein-féle Erzsébet-labdacsok.)
E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb be-
csülendők: mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti
szervek hajójánál legjobb eredménnyel használhatók, gyenge-
den hashajtók, vertisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly
ártalmatlan, mint e pilulák a

székszorulás
legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük végett még
gyermek is szívesen veszi.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekercs,
mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor.,
2 kor. 45 fill. előleges beküldése mellett egy tekercs
bérmentve szállítatik.

Óvás! Utazásoktól különösen óvakodjunk.
Kéjük határozottan Neustein Fülöp
15p hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden
doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros
feltekerésben van. Neustein Fülöp és Neustein
Fülöp gyógyszerész aláírásával van ellátva. A keres-
kedelmi törvényesül védett csomagjaink aláírá-
sunkkal van ellátva. 12547

NEUSTEIN FÜLÖP
"Szent Lippóthor" címzett gyógyszerész, Bécs,
I. Plankengasse 6. Kapható Budapesten Török
J. gyógyszerésznél, Király-u. 12. és Andrássy-út 26.

Rozsnyay Mátyas chininczukorkája iztelen
chininből.

Többszörösen kitüntetve,
1869-ben a magyar or-
vosok és természetvize-
sítők fűvei vándorgyű-
lésén 40 arany pályadí-
jjal jutalmazva.

Láz ellen!
Nem keserű!
Legjobb szer láz, váltó-
láz, malária ellen, külö-
nösen gyermekeknek, a
kik keserű chinint be-
venni nem képesek.

Valódi, 11468
haminden egyes piros
csomagolópapíron
Rozsnyay Mátyas
névvalírása olvas-
ható. 11266

Rozsnyay Mátyas
gyógyszerésze
Arad, Szabadság-tér.

Ha őszül a haja
ne használjon mást, mint a
"STELLA"-HAJVIZET,
mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer,
mely a haj eredeti szíriát adja vissza. Üvegje 2 K.
ZOLTÁN BÉLA gyógyszerésztárában,
Budapest, V/49, Szabadságtér, Sótátr-utca
sarkán. 12445

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban,
Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

Helyiségváltozás miatt KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

V., Deák-tér 1. sz.

árúkeszletüket

: rendkívül előnyösen :

12695 árúsítják ki.

Tetemes ármérséklés
asztalneműek-, törül-
közők-, zsebkendők-,
finom fehérneműek-,
szőnyegárúknál.

**Dús választék valódi
keleti szőnyegekben.**

Függönyök, ágy- és asztalterítők.

Téli fürdőkúra a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró-me-
leg kén források.
Iszapfürdők, iszapfor-
rások, mindennemű
termális fürdők, viz-
gyógykezelés, masszázs. Lakás és gondos ellátás. Csuz,
köszvény, ideg-, bőrbajok gyógykezelése és a téli fürdő-
kúra felől kimerítő prospektust küldtünk ingyen a
Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságára, Budapest-Budán.

Hegedűk. Cimbalmok. Fuvolák.

Forgatható és önműködő hangszerek.

Elsőrangú gyártmányok.

Pompás kivitelben. Méréselt havi

részletfizetésre.

ELEK és TÁRSA

Budapest, VII., Károly-körút 10.

Méltányos fizetési elvek,
Előzékeny kiszolgálás.

Képes hangszerezőgyezék in-
gyen és bérmentve. 12535

A gége, torok, tüdő, gyomor,
bél, vese, hólyag hurutos
bántalmainál felülmúlhatatlan

A MÁLNÁSI Sicculia ARTÉZI GYÓGYVÍZ

KAPHATÓ MINDENÜTT

FŐ- BRÁZAY KÁLMÁN
RAKTÁR BUDAPEST, VIII., JOZSEF KORUT 37/39.
Csak "SICULA" névvel ellátott üvegek
valódiak.

12608 Egy üveg ára 60 fillér.

**HÖLGYEK
KEDVENCZE**

Ez az elnevezése a Rogátsy-féle pi-
pere-boraxnak, mely a legkiválóbb
test- és arczapoló szer és amelynek
nincs szüksége más reklámra, mint
egyszeri próbahasználatra. A ki egy-
szer használja a Rogátsy-féle pipere-
boraxot, hűségese marad ahhoz egész
életére. Kapható minden gyógyszertárban,
drogneriában és fűszerkereskedésben.

Jó harmonikák K 4.80.

Eladott 50,000 darab!

Nincs vámköltség!

Kiszármaztatás, vagy pénzvisszatérítés!

300 3/4 sz. 10 billentyű, 2 register, 28
hang. Nagyság 24x12 cm. K 4.80
637 1/4 sz. 10 billentyű, 1 register, 28
hang. Nagyság 30x15 cm. K 5.30
636 3/4 sz. 10 billentyű, 2 register, 28
hang. Nagyság 30x15 cm. K 5.40
305 3/4 sz. 10 billentyű, 2 register, 50
hang. Nagyság 24x12 cm. K 6.20
663 1/4 sz. 19 billentyű, 2 register, 50
hang. Nagyság 31x15 cm. K 8.-

Szétküldését utánvétellel eszközli a cs. és kir. udvari
szállító KONRAD JÁNOS zeneműszállító-
háza Brúxben, 1029. sz. (Csehország.)

Főárjegyzék 3000 ábrával mindeniknek kívánunk ingyen és bérmentve
megküldetük.

Magyar Könyvtár.

Szerkeszti Radó Antal.

Egy-egy szám ára 30 fillér. 506 Minden fizet külön szám is kapható.

— UJ: —

486. Katona Lajos. Középkori legendák és példák.
487. Guy de Maupassant. Az ékszer. Ford. Tóth B.
488—489. Wilde Oszkár. Bunbury. Köznapi komédia
három felvonásban. Fordította Mikes Lajos.
490. Turgenyev Iván. Pjetuskov. Fordította Ambro-
zovics Dezső.
491. Cicero beszéde L. Manlius mellett. Fordította
Schárovszky János.
492. Somosi István. A helygyűjtés kézikönyve.
493. Halldan Langaard. Wilde Oszkár. Fordította
Moly Tamás.
494. Alfred de Musset. Szesély. — Az ajtó tárva
vagy zárva legyen. Fordította Hevesi S.
495—496. Wilde Oszkár. Az eszményi férj. Színmű
4 felvonásban. Fordította Mihály József.
497. Ady Endre. Sándor emberek és történetek.
498—499. Wilde O. De Profundis. Ford. Mikes Lajos.
500. Beöthy Zsolt. Költők és hősök.
501. Krúdy Gyula. Hét szilva.
502. Wilde O. Aförizmak és ötletek. Ford. Radó Teréz.
503. Daudet A. Művészasszonyok. Ford. Elek Arthur.
504—505. Sütő Alfréd. Az acélkirály. Színmű 4 fel-
vonásban. Ford. Sebestyén Károly.
506. Wilde O. Flórenczi tragédia. Ford. Benedek M.

Kiadja

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDESE

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám.

Kaphatók minden könyveskereskedésben.

7. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, FEBRUÁR 16.

Szerkesztési iroda : IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal : IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek :
Egész évre 16 korona.
Félévre 8 korona.
Negyedévre 4 korona.

A "Világkronika"-val
negyedévenként 80 fillérrel
több.
Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

ZEMPLÉNYI TIVADAR KÉPEI.

ROHAMOSAN — szinte talán túlsó is ro-
hamosan — fejlődő magyar kultúreltben
Zemplényi Tivadar immár a régi mes-
terek közé számít. Nem ugyan éveinek számá-
nál fogva, hiszen a művész még alig, hogy
túllépte java férfi korát, de két évtized óta
alig volt kiállítás, melyen munkáival ne talál-

koztunk volna s művészete megkapta már a
legnagyobb elismerést, a miben magyar festő-
nek része lehet: elvitte a nagy aranyérmet is.
Annál szebb fényt vet a művész tehetségére
és nemes becsvágára, hogy ilyen művészi múlt
után fejlődésében egy percre meg nem állt s
mint azt a «Könyves Kálmán» termében rendez-
ett kiállítás mutatja, még egyre újabb és
újabb területeket hódít meg biztos esztétikével.

Ez az állandó fejlődés azonban nem úgy
értelmezendő Zemplényinél, mint a legtöbb
modern magyar művészünkénél, a kik máról-
holnapra irányt változtatnak; behódolnak min-
den divatos áramlatnak s szinte ruha gyanánt
változtatják művészi meggyőződésüket, elveiket.
Zemplényiben van bizonyos szolid, konzerva-
tív vonás, de ez a konzervativizmus a legtiszt-
leletreméltóbb, mert nem dobja el a ma ered-

SZOMJAS A CSORDA.

ZEMPLÉNYI TIVADAR FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.